

Strategia Rozwoju Gminy Radziejowice na lata 2023-2030

Radziejowice

Gmina nie tylko na weekend!

Radziejowice 2022

Zamawiający:

Gmina Radziejowice
ul. Kubickiego 10
96-325 Radziejowice

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem Karoliny Drzewieckiej –
Kierownika Projektu:

Joanna Kaszubska – Konsultant

Ewelina Ziółkowska – Analityk

Spis treści

Wstęp.....	4
1. Wnioski z diagnozy.....	8
1.1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Radziejowice.....	9
1.2. Analiza SWOT	24
1.3. Potencjał Gminy Radziejowice	27
1.4. Bariery i potrzeby rozwojowe Gminy Radziejowice	28
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań	31
2.1. Cel strategiczny 1. Rozwinięte funkcje mieszkaniowe i społeczne	33
2.2. Cel strategiczny 2. Atrakcyjne warunki inwestycyjne oraz wykorzystany potencjał turystyczny.....	40
2.3. Cel strategiczny 3. Czyste środowisko naturalne oraz zrównoważony ład przestrzenny	47
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	54
4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Radziejowice	59
5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	66
6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy Radziejowice	69
7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	69
8. Źródła finansowania Strategii Rozwoju	72
Spis tabel i rysunków.....	89

Wstęp

Strategia rozwoju jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń, implikując przejście ze stanu istniejącego do pożądanego, wyrażonego w wizji rozwoju. Strategia rozwoju stanowi najważniejszy dokument przygotowywany przez samorząd gminny, który określa priorytety i cele rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki.

Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrażania projektów współfinansowanych m.in. ze środków zewnętrznych.

W ramach prac nad strategią rozwoju przeprowadzono diagnozę, której celem była analiza potencjału społeczno-gospodarczego Gminy Radziejowice, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania. Diagnoza jest punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i działań¹.

W oparciu o wnioski z przeprowadzonej analizy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy w Strategii Rozwoju przedstawiono plan działań do 2030 roku. Określone zostały następujące elementy: misja i wizja rozwoju, cele strategiczne i operacyjne oraz sposób realizacji i finansowania Strategii, ze wskazaniem podmiotów zaangażowanych w jej wdrażanie. Ponadto przedstawiono działania, które pozwolą osiągnąć zakładane długookresowe cele strategiczne.

Uwarunkowania programowe

Strategia Rozwoju Gminy Radziejowice stanowi dokument bazowy, który określa, jakie działania powinny być wdrażane, aby wspierać dalszy rozwój Gminy, przede wszystkim w sferze społecznej i gospodarczej, ale także wpływać na ożywienie sfery kulturalnej i turystycznej z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. Przy jej formułowaniu, pod uwagę wzięto założenia obowiązujących dokumentów strategicznych wyższego rzędu, tj.:

- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.,
- Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019-2022,
- Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030 + Innowacyjne Mazowsze,

Poniżej dokonano opisu zgodności założeń strategicznych Gminy Radziejowice z dokumentami wyższego rzędu.

¹ Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Radziejowice stanowi odrębny raport. W niniejszej Strategii uwzględniono najważniejsze wnioski z diagnozy.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia została przyjęta uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. 2017 poz. 260). Głównym celem Strategii jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

W dokumencie określono następujące cele szczegółowe:

- cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną,
- cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony,
- cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarstwu.

Cele zakładane do realizacji przez Gminę Radziejowice wpisują się w cele i podporządkowane im następujące kierunki działań zawarte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju:

- cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną:
 - kierunek interwencji: stymulowanie popytu na innowacje przez sektor publiczny, instytucje publiczne wspierające rozwój podmiotów sektora oraz wsparcie lokalnych motorów przedsiębiorczości,
- cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony:
 - kierunek interwencji: aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta, rozwój obszarów wiejskich i wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju,
- cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarstwu:
 - kierunek interwencji: zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej.

Przyjęte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju działania w pierwszym rzędzie dotyczą zwiększania konkurencyjności gospodarki poprzez innowacje, eksport i wzrost wartości kapitałów uruchamianych na inwestycje w sektorze przedsiębiorstw (cel szczegółowy I), pełniejsze wykorzystanie zasobów społecznych i terytorialnych (cel szczegółowy II) oraz przedsięwzięcia zwiększające efektywność funkcjonowania inkluzywnych instytucji państwa, służących przedsiębiorstwom i obywatelom (cel

szczegółowy III). Cele i kierunki działań przyjęte w Strategii Rozwoju Gminy Radziejowice na lata 2023-2030 wpisują się w te działania.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Jest to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. i został przyjęty przez Radę Ministrów Uchwałą nr 102 z dnia 17 września 2019 r. (M.P. 2019 poz. 1060). Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Powyższy cel realizowany jest poprzez trzy cele szczegółowe polityki regionalnej:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Założenia strategiczne Gminy Radziejowice zostały określone z uwzględnieniem postanowień Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów uchwałą nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1055).

Cel główny Strategii brzmi: Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu uczestników i efektywności sektora transportowego, przez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym. Zrealizowanie powyższego celu wymagać będzie osiągnięcia następujących kierunków interwencji:

- kierunek interwencji 1: budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce;
- kierunek interwencji 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym;
- kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności;

- kierunek interwencji 4: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów;
- kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko;
- kierunek interwencji 6: poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Założenia strategiczne Gminy Radziejowice, obejmujące dalsze prace w zakresie rozwoju i modernizacji infrastruktury drogowej oraz ograniczające negatywny wpływ transportu na środowisko, wpłyną na osiągnięcie celu głównego Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.

Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019-2022

Program przyjęty został uchwałą nr 82 Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2019 r.

Celem głównym Programu jest: Stworzenie warunków dla zapewnienia efektywnej ochrony i opieki nad zabytkami.

Powyższy cel realizowany będzie przez trzy następujące cele szczegółowe:

1. Optymalizacja systemu ochrony dziedzictwa kulturowego.
2. Wsparcie działań w zakresie opieki nad zabytkami.
3. Budowanie świadomości społecznej wartości dziedzictwa kulturowego.

Jednym z celów operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Radziejowice jest rozwój usług kultury oraz ochrona wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego, w ramach którego prowadzone będą działania realizujące wyżej wymienione cele szczegółowe. Zgodnie z powyższym oba dokumenty są ze sobą spójne.

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze

Strategia została przyjęta uchwałą nr 72/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 maja 2022 r. w sprawie Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze. Jest ona najważniejszym dokumentem samorządu województwa, określającym kierunki polityki rozwoju w perspektywie średnio- i długookresowej, wskazującym główne wyzwania, a także cele rozwojowe regionu do zrealizowania przez samorząd województwa oraz inne podmioty. Jest też punktem odniesienia dla innych dokumentów strategicznych, programowych i planistycznych na poziomie regionalnym oraz lokalnym.

Wizja Strategii brzmi: Mazowsze z Warszawą, Warszawa ku Europie.

Celem głównym określonym w Strategii Rozwoju Województwa jest zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwały i zrównoważony przestrzennie rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska.

Powyższe założenia zostaną osiągnięte poprzez realizację następujących obszarów działań i celów rozwojowych:

- gospodarka:
 - konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze,
- dostępność:
 - dostępne i mobilne Mazowsze,
- środowisko i energetyka:
 - zielone, niskoemisyjne Mazowsze,
- społeczeństwo:
 - Mazowsze zintegrowane społecznie,
- kultura i dziedzictwo:
 - Mazowsze bogate kulturowo.

Wyżej wymienione cele na szczeblu wojewódzkim są spójne z celami rozwojowymi określonymi przez Strategię Rozwoju Gminy Radziejowice na lata 2023-2030. Realizacja ich założeń wpłynie na osiągnięcie zakładanych efektów na terenie gminy i województwa mazowieckiego.

1. Wnioski z diagnozy

Zgodnie z art.10a ust.1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2021 poz. 1057 ze zm.) podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych. W ramach przeprowadzonej diagnozy dokonano analizy sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Ponadto uwzględniono analizę zdolności inwestycyjnej Gminy i potencjału jakości życia, w tym wyniki badania ankietowego.

Kompleksowa diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Radziejowice na potrzeby opracowania niniejszej Strategii Rozwoju stanowi odrębny raport.

1.1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Radziejowice

Położenie geograficzne i komunikacyjne

Gmina Radziejowice jest gminą wiejską położoną w południowo – zachodniej części województwa mazowieckiego w powiecie żyrardowskim, na szlaku pomiędzy Łodzią (95 km), a Warszawą (40 km). Jej powierzchnia wynosi 7 300,7 ha². W skład Gminy wchodzi 24 sołectwa. Graniczy ona z następującymi gminami: Grodzisk Mazowiecki, Jaktorów, Mszczonów, Puszcza Mariańska, Wiskitki, Żabia Wola i miastem Żyrardów.

Podstawowy układ komunikacji na obszarze gminy tworzą:

- droga ekspresowa nr S8 relacji Białystok – Warszawa – Wrocław,
- droga krajowa nr 50 relacji Ciechanów – Ostrów Mazowiecka,
- droga wojewódzka nr 579 relacji Kazuń Polski – Radziejowice,
- drogi powiatowe, gminne oraz dojazdowe.

Droga ekspresowa nr S8 zapewnia szybkie połączenie Gminy Radziejowice z Warszawą. Natomiast droga krajowa nr 50 stanowiąca otwartą od północy obwodnicę aglomeracji warszawskiej stanowi najważniejszą trasę spajającą cały subregion żyrardowski. Drogi te stanowią również osie aktywności gospodarczej Gminy. Najwięcej podmiotów gospodarczych położonych jest przy trasie S8 w miejscowościach Radziejowice, Radziejowice-Parcel i Krze Duże.

Droga nr 50 tworzy oś Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego (ŻOF) z północy na południe łączącą wszystkie najważniejsze ośrodki miejskie: Sochaczew, Żyrardów oraz Grójec. Droga przebiega przez gminy: Młodzieszyn, Sochaczew, Teresin, Nowa Sucha, Wiskitki, Radziejowice, Mszczonów, Pniewy, Grójec i Chynów. Ze względu na duże natężenie ruchu ciężkiego (droga pełni funkcję Tranzytowej Obwodnicy Warszawy) droga została gruntownie zmodernizowana i wybudowano obwodnice Mszczonowa, Sochaczewa, Żyrardowa, Chynowa i Młodzieszyna³.

Droga wojewódzka nr 579, która łączy się z drogą S8 w węźle „Radziejowice”, stanowi powiązanie zewnętrzne z sąsiednimi gminami, jak i wewnętrzne z siecią dróg powiatowych i gminnych.

Sieć dróg powiatowych i gminnych umożliwia natomiast komunikację między poszczególnymi jednostkami osadniczymi gminy i powiatu żyrardowskiego, co pozwala na dojazd mieszkańców przede wszystkim do szkół i miejsc pracy.

² Raport o stanie Gminy Radziejowice za 2021 rok

³ Plan Działań Inne Instrumentu Terytorialnego Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027

Przez teren gminy przebiega linia Centralnej Magistrali Kolejowej Warszawa – Katowice, jednak linia ta nie obsługuje ruchu pasażerskiego w gminie Radziejowice. Jedynie we wsi Korytów znajduje się stacja towarowa. Ponadto przez Żyrardów i Grodzisk Mazowiecki przebiega linia kolejowa Warszawa – Skierniewice – Łódź z dużą liczbą pociągów pasażerskich. Odległość do stacji w Żyrardowie z Korytowa (gmina Radziejowice) wynosi około 3 km. Pozostały obszar gminy położony w odległości od 3 do 10 km od stacji z ruchem pasażerskim.

Na rozwój Gminy Radziejowice w przyszłości istotny wpływ będzie miał planowany Centralny Port Komunikacyjny (CPK). W czerwcu 2022 r. Spółka CPK zaprezentowała wariant inwestorski Centralnego Portu Komunikacyjnego, który znajduje się na terenie 9 gmin: Baranów, Grodzisk Mazowiecki i Jaktorów (pow. grodziski), Nowa Sucha i Teresin (pow. sochaczewski), Błonie (pow. warszawski zachodni) oraz Radziejowice, Wiskitki i Żyrardów (pow. żyrdowski). Teren gminy Radziejowice uwzględniony został w wariacie inwestorskim ze względu na ulokowanie części kolejowej oraz elementów na czas budowy CPK. Mowa tu o stacji Korytów wraz ze znajdującą się na niej bocznicą i wykorzystanie tej infrastruktury na etapie budowy CPK.

Przedstawiciele Gminy na bieżąco monitorują rozwój prac na planami CPK, wyrażając sprzeciw budowie ewentualnej nowej linii kolejowej dużych prędkości z infrastrukturą towarzyszącą na terenach charakteryzujących się potencjałem inwestycyjnym. Wyłączenie takich terenów z możliwości ulokowania na nich zabudowy usługowej bądź produkcyjno-magazynowej, które są bardzo istotne dla rozwoju gminy w wymiarze gospodarczym, wiąże się z ryzykiem utracenia przyszłych wpływów z podatków do budżetu Gminy (m.in. podatków od nieruchomości czy podatku dochodowego od osób prawnych). Ponadto ewentualna nowa infrastruktura towarzysząca liniom kolejowym (np. wiadukty) może generować dodatkowe wydatki z budżetu Gminy Radziejowice. Optymalnym rozwiązaniem byłoby wykorzystanie istniejącej linii kolejowej przebiegającej przez teren gminy na potrzeby CPK. Należy również zwrócić uwagę na minimalizowanie wpływu inwestycji CPK na jakość życia mieszkańców (minimalizacja hałasu i drgań), a także minimalizację oddziaływania na środowisko, w tym obszary chronione, które występują na prawie 66% powierzchni gminy.

Zgodnie z badaniem ankietowym przeprowadzonym wśród mieszkańców, do największych atutów gminy zaliczyli oni położenie gminy blisko Warszawy przy drodze ekspresowej S8, drodze krajowej nr 50 oraz drodze wojewódzkiej nr 579, a także łatwy dojazd do autostrady A2 stwarzający możliwości rozwoju potencjalnych inwestycji mieszkaniowo-gospodarczych.

Środowisko przyrodnicze

Na terenie gminy Radziejowice największą powierzchnię zajmują użytki rolne, w tym grunty orne, następnie lasy oraz grunty zadrzewione i zakrzewione. W przypadku gruntów ornych przeważają grunty średniej i niskiej jakości. W ostatnich latach odnotowuje się coraz więcej terenów rolniczych przeznaczanych na cele nierolnicze. Każdego roku zwiększa się powierzchnia terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe i rekreacyjne. Gmina dąży również do zwiększenia udziału terenów przeznaczonych pod działalność inwestycyjną.

Naturalnym bogactwem gminy są lasy. Powierzchnia gruntów leśnych według danych GUS na koniec 2021 r. wynosiła 1 876,75 ha, natomiast lasów 1 847,22 ha. Lesistość (wskaźnik pokrycia lasem określonej powierzchni) obszaru gminy wyniosła 25,30%, co jest wartością wyższą od średniej wartości dla województwa mazowieckiego (23,50%) i nieco niższą od średniej wartości dla kraju (29,6%). Najatrakcyjniejsze krajobrazowo rejony gminy Radziejowice stanowią pozostałości historycznej Puszczy Jaktorowskiej, łączącej się dawniej z Puszcza Bolimowską. Największe kompleksy leśne zlokalizowane są w centralnej i wschodniej części gminy – Lasy Radziejowickie. Przeważającym typem siedliskowym lasu jest obecnie świetlista dąbrowa, która wyparła bór mieszany. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna z domieszką dębu, olszy i brzozy.

Zgodnie z danymi w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody w granicach administracyjnych gminy Radziejowice znajdują się:

- **Rezerwat Przyrody Dąbrowa Radziejowska** – rezerwat leśny;
- **Bolimowsko-Radziejowski z doliną Środkowej Rawki Obszar Chronionego Krajobrazu** – z atrakcyjnym kompleksem leśnym Puszczy Mariańskiej;
- **Obszar Natura 2000 Dąbrowa Radziejowska (PLH140038, Dyrektywa Siedliskowa)** – 90% obszaru zajmuje dąbrowa świetlista z chronionymi i zagrożonymi gatunkami roślin naczyniowych w runie. W obszarze tym występuje naturalna, typowa dla dąbrowy świetlistej, struktura (w miarę luźny drzewostan dębowy, skąpo rozwinięta warstwa podszycia, bardzo bujne, wielogatunkowe runo zielne) oraz pełna lista gatunków charakterystycznych i wyróżniających dla tego zbiorowiska;
- **34 pomniki przyrody** – pojedyncze drzewa (dąb szypułkowy, świerk pospolity, olsza czarna, kasztanowiec pospolity, modrzew europejski, lipa drobnolistna, jesion wyniosły, grab pospolity, sosna wejmutka, klon pospolity, miłorząb dwukłapowy) oraz aleja drzew (lipy drobnolistne i szerokolistne, jesion wyniosły, kasztanowce, klony, wierzby, grusze)⁴.

⁴ Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody: <https://crfop.gdos.gov.pl>

Przez teren gminy nie przebiegają korytarze ekologiczne o znaczeniu regionalnym.

Obszar gminy jest odwadniany przez fragmenty zlewni: Okrzeszy (w części zachodniej), Pisi Gągoliny (w część środkowej i południowej), Głębokiej Strugi (w części północnej) oraz Pisi Tucznej (w część północno-wschodniej). Najważniejszą rolę pod względem gospodarczym i hydrograficznym w gminie odgrywa rzeka Pisia Gągolina. Stanowi ona również źródło wystąpienia zagrożenia powodziowego (według Map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju). Najbardziej zagrożonym terenem są obszary zalewowe wzdłuż rzeki, w tym przede wszystkim tereny zamieszkałe i zurbanizowane.

Do zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) rzecznych znajdujących się na terenie gminy należą:

- Pisia Tucza (RW2000172727689),
- Głęboka Struga (RW2000172727649),
- Pisia Gągolina od źródeł do Okrzeszy z Okrzeszą (RW2000172727631),
- Sucha (RW2000172727299),
- Pisia od Okrzeszy do ujścia (RW2000192727699).

Ocena stanu przedmiotowych wód w latach 2017-2019 wykazała, że odznaczają się one złym stanem.

Według podziału Polski na 172 JCWPd teren gminy Radziejowice leży na obszarze jednej **Jednolitej Części Wód Podziemnych**, tj. JCWPd nr 65 (PLGW200065). Kompleksowa ocena stanu (chemicznego i ilościowego) JCWPd badanych w ramach monitoringu diagnostycznego w roku 2019 wykonana przez PIG-PIB wykazała stan ogólny dobry JCWPd nr 65⁵.

W granicach administracyjnych gminy znajduje się również nieudokumentowany **Główny Zbiornik Wód Podziemnych** (GZWP) nr 215 – Subniecka warszawska (część centralna).

Roczna ocena jakości powietrza za 2021 r. w strefie mazowieckiej wykazała przekroczenie na terenie gminy Radziejowice poziomu docelowego BaP w pyłe PM10 (kryterium ochrona zdrowia) oraz celu długoterminowego O₃ (kryterium ochrona zdrowia i ochrona roślin). Na terenie gminy głównym źródłem zanieczyszczeń są indywidualne kotłownie, które zaopatrują w ciepło budynki mieszkalne, użyteczności publicznej oraz podmioty gospodarcze. Spalane są w nich głównie paliwa stałe, gaz ziemny i płynny LPG oraz olej opałowy⁶.

⁵ Raport z oceny stanu Jednolitych Części Wód Podziemnych w Dorzeczach – stan na rok 2019. Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, Państwowa Służba Hydrogeologiczna.

⁶ Projekt założeń do planu zaopatrzenia gminy Radziejowice w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. Uchwała nr LVIII/275/2018 Rady Gminy Radziejowice z dnia 10 sierpnia 2018 r.

W ostatnich latach Gmina Radziejowice realizowała przedsięwzięcia z zakresu termomodernizacji oraz wymiany źródła ciepła w obiektach użyteczności publicznej, których celem jest zmniejszenie emisji CO₂, a tym samym poprawa jakości powietrza.

Ponadto, w lipcu 2019 roku utworzono punkt konsultacyjny ogólnopolskiego programu „Czyste Powietrze”, prowadzony przez pracowników Referatu Gospodarki Gminnej i Ochrony Środowiska, w ramach którego mieszkańcy mogą skorzystać z doradztwa i pomocy przy wypełnianiu wniosków do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie na wymianę nieefektywnych źródeł ciepła i termomodernizację budynków mieszkalnych. Punkt ten prowadzi także szereg działań edukacyjnych związanych z ograniczeniem zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego.

Zgodnie z badaniem ankietowym przeprowadzonym wśród mieszkańców, do atutów gminy oraz czynników wpływających na zadowolenie mieszkańców z poziomu życia w gminie zaliczono walory krajobrazowo – przyrodnicze (lasy, rzeki, czyste powietrze, doskonałe miejsce wypoczynkowo-rekreacyjne).

Procesy demograficzne

Z punktu widzenia rozpatrywania przyszłych działań i kierunków rozwoju istotne jest rozważenie sytuacji demograficznej gminy.

Na terenie gminy Radziejowice w roku 2021 zameldowanych było 5 720 osób. W stosunku do roku 2017 liczba ludności wzrosła o 265 osób, tj. 4,86%. Na terenie tym w roku 2021 przebywało również 39 osób, które nie posiadały obywatelstwa polskiego. Wśród nich 15 osób miało meldunki stałe. Przyrost naturalny w gminie w ostatnim roku kształtował się na ujemnym poziomie, co świadczy o większej liczbie zgonów niż urodzeń na tym terenie. W ciągu 2021 roku liczba zameldowań była większa niż liczba wymeldowań⁷.

Pozytywnym zjawiskiem odnotowywanym w ostatnich latach na obszarze gminy jest wzrost liczby ludności i napływ nowych mieszkańców. Rośnie też liczba osób w wieku poprodukcyjnym oraz w wieku produkcyjnym, co wskazuje jednak na postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Jest to niekorzystne zjawisko, gdyż zmieniająca się sytuacja demograficzna będzie w przyszłości skutkowałą zmianą popytu na usługi publiczne związane z opieką i potrzebami osób starszych oraz problemem zapewnienia w najbliższej przyszłości aktywnych na rynku pracy zasobów ludzkich.

Ponadto wzrost liczby ludności i rozwój mieszkalnictwa determinują konieczność rozwoju infrastruktury technicznej, zapewnienie odpowiednich dostaw wody pitnej, energii elektrycznej, rozbudowę dróg lokalnych, co skutkować będzie w przyszłości wzrostem wydatków

⁷ Raport o stanie Gminy Radziejowice za rok 2018 i 2021

inwestycyjnych Gminy. Napływ ludzi młodych wiąże się również z zapewnieniem dostępu do atrakcyjnej infrastruktury społecznej, w tym dostosowanej do potrzeb dzieci i młodzieży.

Gospodarka

Gmina Radziejowice jest gminą z dominującą funkcją mieszkaniową oraz rekreacyjno-turystyczną. Z roku na rok coraz więcej obszarów przeznaczane jest na cele nierolnicze, zwiększa się powierzchnia terenów służących pod budownictwo mieszkaniowe i rekreacyjne. Przybywa nowych mieszkańców, w tym mieszkańców sezonowych. Występują duże możliwości rozwoju usług towarzyszących rekreacji, a ze względu na walory przyrodnicze gminy należy dążyć do rozwoju działalności produkcyjno-usługowej przyjaznej środowisku. Bliskość dużych miast Warszawy i Łodzi, dogodne warunki komunikacyjne sprzyjają rozwojowi firm zajmujących się m.in. magazynowaniem i dystrybucją różnego rodzaju towarów oraz produkcją artykułów spożywczych⁸.

Istotną barierą rozwoju gospodarczego Gminy jest jednak brak wyznaczonych obszarów inwestycyjnych. Obszary, które potencjalnie mogą być przeznaczone dla inwestorów, występują wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych przebiegających przez gminę. Często są to tereny o rozdrobnionej strukturze własności, a nawet nieuregulowanej kwestii prawnej, co uniemożliwia ich scalenie celem utworzenia zwartych terenów inwestycyjnych. Ponadto obszary te nie są wyposażone w infrastrukturę techniczną – brak sieci wodno-kanalizacyjnej czy elektroenergetycznej. Wraz z rozwojem działalności gospodarczej zwiększa się zapotrzebowanie na wodę i energię elektryczną, dlatego konieczne jest wybudowanie nowego ujęcia wody oraz zwiększenie możliwości dostaw energii elektrycznej nie tylko dla zaspokojenia bieżących potrzeb mieszkańców, ale także zapewnienia możliwości funkcjonowania przyszłych przedsiębiorstw.

Zgodnie z obecną ofertą inwestycyjną Gminy Radziejowice w miejscowości Nowe Budy zlokalizowany jest teren inwestycyjny o powierzchni 17,82 ha (z możliwością powiększenia o grunty będące własnością osób fizycznych). Teren ten jest niezagospodarowany oraz posiada dostęp do dróg publicznych: drogi krajowej nr 50 poprzez drogę wojewódzką nr 579 (oddaloną o ok. 2 km od terenów inwestycyjnych) oraz drogę ekspresową S-8 (oddaloną o ok. 4 km od terenów inwestycyjnych).⁹

W celu przeanalizowania stopnia przedsiębiorczości na terenie gminy uwzględniono dane dotyczące liczby podmiotów gospodarczych. Według danych GUS na terenie gminy Radziejowice w roku 2021 zarejestrowanych było 875 podmiotów gospodarczych, których liczba od roku 2017 wzrosła o 156, tj. o 21,70%. W sektorze publicznym działalność związana

⁸ https://radziejowice.pl/cms/25363/przedsiębiorczosc_w_radziejowicach

⁹ https://radziejowice.pl/cms/27311/teren_inwestycyjny_w_miejscowosci_nowe_budy

jest głównie z edukacją oraz kulturą, rozrywką i rekreacją, a w sektorze prywatnym przeważa handel hurtowy i detaliczny, usługi związane z naprawą pojazdów oraz branża budowlana.

Wskaźnik aktywności gospodarczej na terenie gminy w latach 2017-2021 przedstawia tendencję rosnącą (wzrost o 17,87%). Ponadto był on wyższy w każdym z analizowanych lat od wskaźnika dla powiatu żyrardowskiego, województwa mazowieckiego i kraju.

W roku 2021 na terenie gminy zarejestrowanych było 170 bezrobotnych, co stanowiło 4,95% ogólnej liczby ludności w wieku produkcyjnym. Poziom bezrobocia na obszarze gminy w tym samym roku był niższy od poziomu bezrobocia na terenie powiatu żyrardowskiego - bezrobotni z obszaru gminy stanowili 6,60% ogólnej liczby bezrobotnych na terenie powiatu. Liczba bezrobotnych w gminie w 2021 r. w porównaniu z 2017 r. spadła o 11,92%.

Władze publiczne od lat prowadzą politykę zatrudnienia poprzez realizowanie programów zwalczania bezrobocia, w tym organizowanie i wspieranie poradnictwa i szkolenia zawodowego oraz robót publicznych i prac interwencyjnych. Dalsze prowadzenie działań związanych z aktywizacją gospodarczą mieszkańców, wspieranie lokalnej gospodarki oraz współpraca z przedsiębiorcami wpłynie na zmniejszenie poziomu bezrobocia na terenie gminy.

Podczas przeprowadzonej ankietyzacji mieszkańcy wśród czynników wpływających na zadowolenie z poziomu życia w gminie oraz atutów gminy wskazali obecność małych lokalnych przedsiębiorców i usługodawców, w tym brak uciążliwych dla mieszkańców działalności gospodarczych.

Natomiast podczas badania ankietowego przeprowadzonego wśród lokalnych przedsiębiorców wskazali oni następujące czynniki, które w największym stopniu ograniczają prowadzenie lub rozwój działalności gospodarczej na terenie gminy Radziejowice:

- brak lub ograniczony dostęp do terenów inwestycyjnych,
- brak dostępnych lokali przeznaczonych pod działalność gospodarczą,
- brak programów wspierających przedsiębiorców,
- brak dostępu do infrastruktury technicznej (wodno-kanalizacyjnej, elektroenergetycznej, gazowej, Internetu).

Według ankietowanych rozwój gminy w wymiarze gospodarczym w największym stopniu umożliwi budowa, rozbudowa infrastruktury technicznej na terenach inwestycyjnych oraz przeznaczenie dodatkowych terenów pod działalność gospodarczą. Aż 87,00% ankietowanych przedsiębiorców jest zainteresowanych rozwojem swojej działalności na terenie gminy Radziejowice, głównie poprzez wprowadzenie nowej oferty oraz rozbudowę istniejącego zakładu.

Mieszkalnictwo

W ciągu ostatnich lat obserwuje się wzrost liczby mieszkań na terenie gminy (wzrost o 5,64% w stosunku do roku 2017) oraz związany z nim wzrost liczby izb (wzrost o 6,69% w stosunku do roku 2017) i powierzchni użytkowej mieszkań (wzrost o 8,79% w stosunku do roku 2017). Świadczy to o korzystnym rozwoju gminy pod względem mieszkalnictwa oraz zainteresowaniem nią pod względem osiedleńczym.

Zgodnie z badaniem ankietowym przeprowadzonym wśród mieszkańców, jednym z atutów, decydującym o obecnej atrakcyjności gminy, są niewysokie ceny działek w stosunku do cen nieruchomości z aglomeracji miejskich, w tym aglomeracji Warszawskiej. Szansą rozwoju gminy wg mieszkańców może być natomiast wzrost liczby mieszkań.

Edukacja i opieka nad dziećmi do lat 3

Na obszarze gminy nie funkcjonuje żłobek dla najmłodszych dzieci. Działa jednak klub dziecięcy Baby School w miejscowości Tartak Brzózki, prowadzony przez Europejskie Przedszkole Niepubliczne "Inna Bajka" s.c. Agata Skoneczna, Jolanta Skoneczna.¹⁰

W celu zapewnienia opieki w żłobkach lub klubach dziecięcych dzieciom z obszaru gminy, 19 marca 2021 r. podpisano porozumienie nr 1/2021 w sprawie zasad finansowania opieki zapewnionej dzieciom do lat 3 zamieszkałym na terenie gminy Radziejowice w żłobkach lub klubach dziecięcych prowadzonych na terenie Miasta Żyrardowa.

Wychowanie przedszkolne jest realizowane przez Gminne Przedszkole im. Jana Brzechwy w Radziejowicach, Europejskie Przedszkole Niepubliczne "Inna Bajka" s.c. Agata Skoneczna, Jolanta Skoneczna oraz oddziały przedszkolne przy dwóch publicznych szkołach podstawowych w Korytowie oraz w Kuklówce Radziejowickiej.

Na terenie gminy funkcjonują trzy publiczne szkoły podstawowe, których organem prowadzącym jest Gmina Radziejowice: Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Korytowie A, Szkoła Podstawowa im. Józefa Chełmońskiego w Kuklówce Radziejowickiej oraz Szkoła Podstawowa im. Władysława Rdzanowskiego w Radziejowicach.

Każda z placówek edukacyjnych zapewnia dostęp do wykwalifikowanej kadry oraz bogatą ofertę dydaktyczną. Dyrektorzy jednostek oświatowych systematycznie zakupują pomoce dydaktyczne oraz sprzęt sportowy niezbędny do prowadzenia zajęć edukacyjnych.

Bazę oświatową uzupełniają znajdujące się przy placówkach szkolnych zespoły boisk sportowych, z których korzystają uczniowie, grupy sportowe oraz mieszkańcy gminy.

¹⁰ Rejestr dostępny na portalu informacyjno-usługowym <https://empatia.mpips.gov.pl/>, <https://www.innabajka.edu.pl/>

Porównując wyniki egzaminu ósmoklasisty szkół na terenie gminy Radziejowice w roku 2019, 2020 i 2021 z wynikami dla powiatu żyrardowskiego i województwa mazowieckiego można zauważyć, że średnie wyniki dla gminy w większości były porównywalne do średnich wyników dla powiatu oraz nieco niższe od średnich wyników dla województwa. Ponadto zauważyć można, że wyniki egzaminu z języka polskiego spadły, a poprawie uległy wyniki egzaminu z matematyki i języka angielskiego. Tendencja występuje zarówno w gminie Radziejowice, jak i powiecie żyrardowskim oraz województwie mazowieckim.

Kultura, turystyka, sport i rekreacja

Na obszarze gminy Radziejowice zadania z zakresu kultury realizują przede wszystkim:

- Gminne Centrum Kultury „Powozownia” w Radziejowicach,
 - Gminna Biblioteka Publiczna im. Jana Pawła II w Radziejowicach,
 - Dom Pracy Twórczej w Radziejowicach,
 - Muzeum Lwowa i Kresów w Kukłówce Radziejowickiej
- we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Funkcję kulturalną na terenie gminy pełnią również siedziby Ochotniczych Straży Pożarnych w Radziejowicach i Korytowie, a także placówki oświatowe, które są uzupełniającym miejscem spotkań mieszkańców oraz służą animacji społeczno-kulturalnej. Zapewniają dodatkowy dostęp do źródeł wiedzy oraz tworzą środowisko alternatywnego spędzania czasu przez dzieci i młodzieży, spełniając w ten sposób swoje zadania statutowe.

Zmodernizowane obiekty kulturalno-oświatowe służą integracji lokalnej społeczności oraz promocji wspólnego spędzania czasu wolnego. Dzięki działaniom obejmującym remonty szkół, ośrodka kultury i biblioteki, stwarzane są atrakcyjne warunki do zbiorowych spotkań, zabawy oraz pracy. Obiekty te dają również możliwość tworzenia kół i grup zainteresowań zrzeszających lokalną społeczność w różnym wieku. Ponadto odnowione budynki w powiązaniu z walorami przyrodniczymi gminy zwiększają jej atrakcyjność pod względem rekreacyjno-turystycznym.

Zadania z zakresu popularyzacji sportu i rekreacji realizują przede wszystkim jednostki oświatowe oraz pozarządowe organizacje sportowe działające na obszarze gminy m.in. zarejestrowane kluby i stowarzyszenia skupiające uczniów, trenerów, działaczy, nauczycieli i rodziców.

Popularyzacja aktywnego spędzania czasu odbywa się poprzez rozbudzanie zainteresowań kulturalnych mieszkańców, organizowanie imprez, zajęć kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, kształtowanie nawyków aktywnego uczestnictwa w działaniach sportowych oraz udostępnianie bazy na działalność sportowo-rekreacyjną.

Gmina Radziejowice posiada duży potencjał rekreacji i wypoczynku. Brak większych zakładów przemysłowych, duża lesistość gminy oraz dogodny dojazd (droga krajowa nr 8 i nr 50) są czynnikami świadczącymi o jej atrakcyjności rekreacyjno-wypoczynkowej. Na terenie gminy znajdują się również trasy turystyczne i rowerowe oraz ścieżki questingowe¹¹.

O atrakcyjności rekreacyjno-wypoczynkowej gminy decydują również walory krajobrazowe obejmujące obszary chronione (prawie 66% obszaru stanowi Bolimowsko – Radziejowicki Obszar Chronionego Krajobrazu), urozmaicona rzeźba terenu, bogata szata roślinna oraz duża różnorodność gatunkowa występujących zwierząt. Świadczone są także usługi hotelowo-gastronomiczne. Miejsca noclegowe można znaleźć w obiektach pałacowych, dworkowych, hotelowych oraz w agroturystyce.

Gmina Radziejowice posiada dość dobrze rozpoznane zasoby środowiska kulturowego na jej terenie. W Katalogu Zabytków Architektury i Budownictwa w Polsce zostało wymienionych szereg obiektów z terenu gminy, m.in. zespół pałacowo-parkowy w Radziejowicach, Kościół w Radziejowicach i Kukłówce, które stanowią dodatkową atrakcję dla turystów. Poza tym na obszarze gminy znajdują się zabytkowe aleje, cmentarze, dworek Józefa Chelmońskiego w Kukłówce Zarzecznej, Muzeum Lwowa i Kresów Wschodnich w Kukłówce Radziejowickiej i zagroda młyńska w Korytowie. Ponadto występują stanowiska archeologiczne, które stanowią głównie ślady osadnictwa, pozostałości osad oraz cmentarzyska z różnych okresów.

Według badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców, w ramach diagnozy najistotniejszymi atutami gminy w zakresie infrastruktury kulturowej i rekreacyjno-wypoczynkowej są: atrakcje turystyczne – muzea, zabytki, trasy turystyczne przyciągające turystów oraz nowych potencjalnych mieszkańców sezonowych, w tym dzięki dogodnemu połączeniu z dużymi miastami, a także działalność kulturalna i artystyczna. Natomiast brak miejsc rekreacyjno-sportowych dostosowanych do ludności w różnych grupach wiekowych oraz udostępnianych w cenie akceptowalnej społecznie wpływa na niezadowolenie z poziomu życia w gminie.

Ochrona zdrowia

Na terenie gminy funkcjonuje jeden podmiot leczniczy: NZOZ „Medycyna Rodzinna”, Filia w Radziejowicach ul. Słoneczna 2, który realizuje zadania podstawowej opieki zdrowotnej.

Dzieci i młodzieży ze szkół, dla których organem prowadzącym jest Gmina Radziejowice, mają również możliwość darmowych wizyt u lekarza stomatologa dla dzieci i młodzieży w ramach posiadanego przez gabinet NZOZ DENTOMEDYKA Magdalena Pałyszko z siedzibą przy

¹¹ Ścieżki questingowe to aktywna forma spędzania czasu wolnego prezentująca historię, miejsca, zasoby kulturalne, przyrodnicze i inne zasoby z danego terenu w ciekawy i niebanalny sposób. Questing to z całą pewnością dobra zabawa łącząca elementy harcerskich podchodów i gier terenowych, której zwieńczeniem jest odnalezienie skarbu (<https://radziejowice.pl>)

ul. Szarych Szeregów 1 w Żyrardowie kontraktu z NFZ, zgodnie z wykazem świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia stomatologicznego.¹²

Pomoc społeczna

Ustawowe zadania pomocy społecznej na terenie gminy Radziejowice wypełnia **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziejowicach**.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w ostatnich dwóch latach zmniejszyła się o 12,87%¹³, co świadczy o poprawiającej się sytuacji życiowej, w tym materialnej lokalnej społeczności. W 2021 r. najwięcej rodzin z terenu gminy korzystało ze świadczeń rodzinnych oraz z funduszu alimentacyjnego – 344 rodziny. W latach 2020-2021 odnotowano spadek liczby dzieci objętych pomocą w formie posiłku (spadek o 21,74%), zmniejszenie liczby osób, którym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziejowicach wydał decyzje potwierdzające prawo do nieodpłatnego korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej o 2 osoby oraz spadek liczby mieszkańców, którym dofinansowywano pobyt w Domu Pomocy Społecznej o 3 osoby.

W analizowanym okresie wzrosła natomiast liczba rodzin (o 2 rodziny), którym została przyznana pomoc asystenta rodziny dla rodzin wymagających wsparcia w trudnej sytuacji życiowej związanej z opieką nad dziećmi. Głównym celem asystentury było podniesienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z sytuacjami dnia codziennego rodziców lub opiekunów dzieci. Wsparcie było szczególnie istotne w okresie nauki zdalnej, prowadzonej w związku z pandemią COVID-19, ponieważ w rodzinach tych było 33 dzieci¹⁴.

Na terenie gminy funkcjonuje również Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radziejowicach powołana zarządzeniem nr 34/2019 Wójta Gminy Radziejowice z dnia 19.04.2019 roku.

Zgodnie z art.4 ust. 1 pkt. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi do zadań własnych samorządu gminy należy m.in. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Bezpieczeństwo publiczne

Na terenie gminy nie ma Posterunku Policji, a jej obszar jest obsługiwany przez **Komisariat policji w Mszczonowie**. Zadania z zakresu zapewnienia bezpieczeństwa wykonuje również dzielnicowy Komendy Powiatowej Policji w Żyrardowie. W roku 2021 w stosunku do roku 2019 liczba popełnianych przestępstw kształtowała się na zbliżonym poziomie, natomiast

¹² Raport o stanie Gminy Radziejowice za rok 2021

¹³ Raport o stanie Gminy Radziejowice za rok 2020 i 2021.

¹⁴ Raport o stanie Gminy Radziejowice za rok 2021.

nieznacznie spadła liczba odnotowanych kradzieży, uszkodzeń mienia, natomiast w niewielkim stopniu wzrosła liczba odnotowanych włamań, bójek i pobić oraz uszczerbku na zdrowiu¹⁵.

W zakresie ochrony przeciwpożarowej, na terenie gminy działają 3 **Ochotnicze Straże Pożarne w miejscowościach Radziejowice, Korytów, Kuklówka**. Są one włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. W 2021 roku w porównaniu z rokiem 2019 liczba zdarzeń ratowniczych na terenie gminy Radziejowice wzrosła o 19,44%. Lokalne jednostki OSP są wzywane najczęściej do zdarzeń dotyczących miejscowego zagrożenia, w tym wypadków drogowych, usuwania skutków wichur, usuwania gniazd owadów błonkoskrzydłych¹⁶.

Podmioty te i instytucje chronią życie, zdrowie i mienie obywateli oraz zapewniają szeroko rozumiany porządek społeczny zapewniający prawidłowe funkcjonowanie społeczeństwa. W razie wystąpienia klęski żywiołowej lub innych wydarzeń zagrażających bezpieczeństwu publicznemu powołany zostaje sztab kryzysowy, który podejmuje odpowiednie działania planistyczne i organizacyjne w zakresie zarządzania kryzysowego oraz obrony cywilnej. Składa się on między innymi z przedstawicieli wszystkich służb takich jak m.in. policji, straży pożarnej, ochrony zdrowia, pogotowia, sanepidu, a także przedstawiciele jednostek samorządowych.

W zakresie bezpieczeństwa, zidentyfikowane problemy nie odbiegają znacząco od tych, które występują w podobnych gminach. Ma to wpływ na odbieranie obszaru gminy w opinii publicznej mieszkańców jako miejsca spokojnego i bezpiecznego.

Infrastruktura techniczna

Obszar gminy wyposażony jest w infrastrukturę energetyczną, wodociągową i kanalizacyjną i gazową.

W 2020 r., 88,60% budynków mieszkalnych podłączonych było do sieci wodociągowej¹⁷. Na potrzeby zaopatrzenia zbiorowego w wodę pitną, na terenie gminy funkcjonuje 6 studni głębinowych. Mieszkańcy gminy, którzy nie są podłączeni do sieci wodociągowej, wodę pitną czerpią ze studni kopalnych lub wierconych. Zgodnie z danymi zawartymi w sprawozdaniach z badań wody pitnej z ujęć wody na terenie gminy Radziejowice przeprowadzonych w 2021 r. oraz w 2022 r. przez Laboratorium SGS Polska, Pracownia Środowiskowa, stan próbek wody w chwili dostarczenia do laboratorium nie budził zastrzeżeń.

¹⁵ Raport o stanie Gminy Radziejowice za lata 2019-2021.

¹⁶ Raport o stanie Gminy Radziejowice za lata 2019-2021.

¹⁷ Dane GUS.

Podczas opracowywania diagnozy strategicznej przeprowadzone zostało badanie ankietowe, w ramach którego respondenci wskazali na istotny problem niskiego ciśnienia wody pitnej w sieci wodociągowej oraz przerwy w dostawie wody. Dla zaspokojenia zgłaszanych potrzeb niezbędna jest budowa nowego ujęcia wody. Które będzie służyło nie tylko obecnym, ale i przyszłym mieszkańcom. Ponadto nowe ujęcie wody będzie wymagane dla zaopatrzenia w wodę potencjalnych terenów inwestycyjnych.

Stopień podłączenia budynków mieszkalnych do sieci kanalizacyjnej w 2020 r. wynosił 32,70%. W ostatnich 5 latach zauważalny jest rozwój w zakresie rozwoju sieci kanalizacji sanitarnej – przyrost o 9,29% liczby przyłączy budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania do sieci kanalizacyjnej.¹⁸ W miejscach, gdzie budowa systemu kanalizacji zbiorowej nie jest możliwa ze względów technicznych lub nie jest ekonomicznie uzasadniona ze względu na rozproszoną zabudowę mieszkalną, gospodarka ściekowa opiera się na gromadzeniu ścieków w zbiornikach bezodpływowych (szambach) oraz przydomowych oczyszczalniach ścieków.

Ścieki bytowe z terenu gminy są odprowadzane siecią kanalizacyjną lub dowożone wozami asenizacyjnymi do oczyszczalni ścieków w Żyrardowie. Część obszaru gminy należy do aglomeracji Żyrardów ustanowionej uchwałą nr XXXIII/278/20 Rady Miasta Żyrardowa z dnia 29 grudnia 2020 r. Są to miejscowości: Radziejowice, Tartak Brzózki, Korytów i Korytów A.

Na obszarze gminy nie występuje centralny system ciepłowniczy. Zaopatrzenie w ciepło oparte jest na indywidualnych systemach grzewczych, wykorzystujących głównie paliwa stałe, gaz ziemny i płynny LPG oraz olej opałowy¹⁹. Na potrzeby energetyczne budynków mieszkalnych i niezamieszkałych wykorzystywane jest ogrzewanie elektryczne, pompy ciepła i kolektory słoneczne²⁰.

Przez teren gminy przebiega trasa gazociągu wysokiego ciśnienia - gazociąg DN 400 relacji Mory – Piotrków Trybunalski (z odgałęzieniem do Żyrardowa).

Sieć gazowa doprowadzona jest obecnie do następujących miejscowości: Adamów-Parcel, Adamów-Wieś, Budy Józefowskie, Chroboty, Korytów, Korytów A, Kukłówka Radziejowicka, Kukłówka Zarzeczna, Kuranów, Radziejowice, Radziejowice-Parcel, Słabomierz, Tartak Brzózki, Zboiska²¹. Długość sieci gazowej na terenie gminy w 2020 r. wynosiła 56 181 m

¹⁸ Dane GUS.

¹⁹ Projekt założeń do planu zaopatrzenia gminy Radziejowice w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. Uchwała nr LVIII/275/2018 Rady Gminy Radziejowice z dnia 10 sierpnia 2018 r.

²⁰ Raport o stanie Gminy Radziejowice za 2021 r. – dane z inwentaryzacji źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych i niezamieszkałych na terenie gminy przeprowadzonej w 2021 r.

²¹ <https://www.psgaz.pl/mapasystemu>. Stan II kwartał 2022 r.

i w porównaniu z rokiem 2017 wzrosła o 2,11%. Z sieci gazowej w 2020 r. korzystało 929 gospodarstw domowych, które zużyły łącznie 12 613,60 MWh.²²

Na obszarach gminy, gdzie nie funkcjonuje sieć gazowa, dla celów socjalno-bytowych wykorzystywany jest gaz płynny z butli bądź zbiorników nadziemnych (propan-butan).

Gmina Radziejowice zasilana jest w energię elektryczną z Głównego Punktu Zasilania (GPZ-tu) znajdującego się w południowej części miasta Żyrardowa oraz z GPZ-tu w Mszczonowie. Jedynie część Kukłówki Zarzecznej zasilana jest z GPZ-tu w Grodzisku Mazowieckim. Na terenie gminy dominują linie napowietrzne średniego napięcia (SN) i niskiego napięcia (NN). Na obszarach nowych osiedli mieszkaniowych występują linie kablowe niskiego napięcia (NN). Ze względu na małe możliwości sieci przesyłowych w niektórych miejscowościach występuje niedobór mocy. Sieć energetyczna na terenie gminy wymaga modernizacji i przebudowy, szczególnie w miejscowościach, gdzie występują tereny przeznaczone pod budownictwo jednorodzinne, a także, tam, gdzie planowany byłby rozwój terenów inwestycyjnych.

Pod względem wykorzystania odnawialnych źródeł energii Gmina Radziejowice zlokalizowana jest na obszarze korzystnym do rozwoju energetyki wiatrowej, słonecznej oraz geotermalnej. Z powodu niskiego potencjału energetycznego cieków wodnych w granicach administracyjnych gminy do lokalizacji instalacji wykorzystujących energię wody, obecnie nie funkcjonuje żadna mała elektrownia wodna (MEW). Pomimo tego, że większość gruntów na terenie gminy to użytki rolne, w tym grunty orne, rolnictwo traci na znaczeniu. Coraz więcej obszarów wykorzystywanych jest pod rozwój mieszkalnictwa i rekreacji, a także planowane jest wykorzystanie pod rozwój działalności gospodarczej. Gmina zatem nie charakteryzuje się wysokim potencjałem do możliwości wykorzystania biomasy pochodzącej z rolnictwa. Na terenie gminy nie funkcjonuje też żadna biogazownia.

Na obszarze gminy nie funkcjonuje instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych. Drugi filar selektywnej zbiórki odpadów stanowi Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), który znajduje się w miejscowości Słabomierz-Krzyżówka. Dla lokalnej społeczności dostępny jest również PSZOK w Żyrardowie przy ul. Czystej 5²³. Do gospodarki odpadami zaliczyć należy również kwestie utylizacji azbestu i wyrobów zawierających azbest. Dotychczas unieszkodliwiono 17,00% zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest.²⁴

Istotnymi zagadnieniami w zakresie gospodarki odpadami, które oddziaływać będą na obszar gminy Radziejowice, są planowane inwestycje związane z magazynowaniem, odzyskiem,

²² Dane GUS.

²³ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi w Gminie Radziejowice za 2021 r.

²⁴ Baza Azbestowa, <https://bazaazbestowa.gov.pl/>; [dostęp: 29.07.2022 r.].

unieszkodliwianiem i składowaniem odpadów na terenie sąsiedniej Gminy Mszczonów. Mieszkańcy, ale także władze Gminy Radziejowice obawiają się negatywnego wpływu planowanych inwestycji na środowisko i komfort życia na terenie gminy. Do negatywnych oddziaływań zaliczyć można hałas, emisję odorów i substancji niebezpiecznych, wzmożony ruch samochodów ciężarowych, ale również spadek wartości nieruchomości znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie powstających obiektów na potrzeby działalności związanej z odzyskiem i unieszkodliwianiem odpadów. Uwzględniając zgłaszany przez mieszkańców niepokój, Rada Gminy Radziejowice 20 września 2021 roku podjęła uchwałę nr XLI/299/2021 w sprawie wyrażenia sprzeciwu wobec lokalizacji i budowy na terenie Gminy Mszczonów instalacji związanych z magazynowaniem, odzyskiem, unieszkodliwianiem i składowaniem odpadów. Sprzeciw dotyczy lokalizacji tego typu przedsięwzięć w okolicach dawnego Przedsiębiorstwa Kruszyw Lekkich „Keramzyt”, w części ograniczonej drogą krajową nr 50 i drogą ekspresową S8 oraz terenami miejscowości Budy Mszczonowskie i Kuranów. Uzasadniając wyrażony sprzeciw, wskazano na obniżenie atrakcyjności terenów gminy Radziejowice, w tym obecnych walorów przyrodniczych i potencjału turystyczno-rekreacyjnego, a także bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców.

Zgodnie z badaniem ankietowym przeprowadzonym wśród mieszkańców, do najistotniejszych problemów występujących na terenie gminy oraz wpływających na obniżenie jakości życia zaliczono infrastrukturę techniczną wymagającą rozbudowy lub modernizacji (przerwy w dostawie energii elektrycznej, braki w dostawie wody pitnej, kanalizacja sanitarna wymagająca modernizacji, brak światłowodu).

Analiza zdolności inwestycyjnej

Zgodnie z danymi ze sprawozdań z wykonania budżetu z ostatnich 5 lat, Gmina osiągała coraz wyższe dochody, na co wpływ miał wzrost dochodów majątkowych i bieżących. Dochód Gminy Radziejowice w latach 2017-2021 wzrósł o 53,12%. W roku 2018 i w 2019 realizacja budżetu Gminy zakończyła się deficytem. Natomiast w pozostałych latach Gmina Radziejowice wypracowała nadwyżkę budżetową, co uznać należy za pozytywny aspekt planowania i wykonywania dochodów i wydatków bieżących Gminy.

Polityka przestrzenna

Na terenie gminy Radziejowice największą powierzchnię zajmują użytki rolne, w tym grunty orne, następnie lasy oraz grunty zadrzewione i zakrzewione. W przypadku gruntów ornych przeważają grunty średniej i niskiej jakości.

W ostatnich latach odnotowuje się coraz więcej terenów rolniczych przeznaczanych na cele nierolnicze. Każdego roku zwiększa się powierzchnia terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe i rekreacyjne. Gmina dąży również do zwiększenia udziału

terenów przeznaczonych pod działalność inwestycyjną. Istotne jest, aby mieszkalnictwo rozwijało się na terenach dotychczasowej zwartej zabudowy. W przypadku budowy domów na terenach rozproszonych nie zawsze jest możliwe doprowadzenie podstawowej infrastruktury technicznej, mogą wystąpić również problemy techniczne lub budowa infrastruktury może okazać się ekonomicznie nieuzasadniona.

Sieć osadnicza gminy jest skoncentrowana wzdłuż głównych tras komunikacyjnych. Na pozostałych terenach jest ona rozproszona. Największe skupisko zabudowy jednorodzinnej występuje w sołectwach: Radziejowice, Radziejowice-Parcel, Korytów i Korytów A, Kuklówka Radziejowicka i Kuklówka Zarieczna oraz Tartak Brzózki. Na terenie gminy rozwija się również budownictwo rekreacyjne (Adamów-Wieś, Adamów-Parcel i Tartak Brzózki). Ośrodkiem centralnym gminy są Radziejowice, będące siedzibą władz Gminy, podmiotów kulturalnych i oświatowych oraz największym skupiskiem mieszkańców gminy.

Wśród terenów zieleni urządzonej²⁵ największą powierzchnię gminy zajmuje zieleń uliczna (66,00 ha) oraz parki spacerowo – wypoczynkowe (23,60 ha). Zlokalizowanych jest też 7 zieleńców, 2 cmentarze oraz tereny określone jako zieleń osiedlowa.

Obszar gminy Radziejowice objęty jest obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego²⁶, które wraz z Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego stanowią najistotniejsze źródło informacji o faktycznym przeznaczeniu poszczególnych gruntów. Gminy, w których funkcjonują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego stanowią atrakcyjne miejsce do lokalizacji inwestycji w perspektywie długoterminowej.

1.2. Analiza SWOT

Poniżej przedstawiono tabele, w których określono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, które wywierają wpływ na dalszy rozwój gminy.

²⁵ Według GUS – teren zieleni o powierzchni poniżej 2 ha, w którego funkcji dominuje wypoczynek (np. występują alejki z ławkami, place zabaw itp.). Do tej kategorii obiektów należy zaliczyć również zieleń towarzyszącą placom, zabytkowym fortyfikacjom, budynkom użyteczności publicznej, pomnikom itp. oraz bulwarom i promenadom. Zieleniec może tworzyć kompozycje zieleni niskiej (trawniki, kwietniki) oraz elementy nasadzeń drzew i krzewów.

²⁶https://bip.radziejowice.pl/wiadomosci/10336/miejscowe_plany_zagospodarowania_przestrzennego_gm_radziejowice

Tabela 1. Analiza SWOT – wymiar społeczny

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Rosnąca liczba ludności i dodatnie saldo migracji; • Wzrost liczby budynków mieszkalnych; • Poczucie bezpieczeństwa i spokoju wśród mieszkańców gminy; • Organizowanie wydarzeń i imprez kulturalnych na terenie gminy; • Zapewnienie opieki dzieciom w wieku powyżej 3 lat w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych; • Działający klub dziecięcy; • Atrakcyjne miejsca zachęcające do osiedlania się oraz odwiedzenia gminy w celach rekreacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rosnący udział ludności w wieku poprodukcyjnym; • Ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozwój oferty i infrastruktury społecznej; • Rosnąca aktywność i poziom integracji mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> • Postępujący proces starzenia się społeczeństwa; • Rosnące potrzeby osób starszych i niesamodzielnych; • Konkurencyjne wydarzenia kulturalne i sportowe w sąsiednich gminach i miastach; • Planowane inwestycje w zakresie składowania i przetwarzania odpadów na terenie sąsiedniej gminy.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 2. Analiza SWOT – wymiar gospodarczy

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Atrakcyjne położenie gminy niedaleko Warszawy i Łodzi; • Droga ekspresowa nr S8 zapewniająca szybkie połączenie Gminy Radziejowice z Warszawą; • Droga krajowa nr 50 tworząca oś Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego (ŻOF) łączącą wszystkie najważniejsze ośrodki miejskie z północy na południe; • Wzrost liczby podmiotów gospodarczych; • Zmniejszający się poziom bezrobocia, • Występowanie potencjalnych terenów inwestycyjnych wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych, • Występowanie obszarów chronionych i walorów przyrodniczych, które mogą stanowić czynnik dla rozwoju turystyki pieszej, rowerowej, rekreacyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszająca się liczba osób w wieku produkcyjnym; • Brak wyznaczonych terenów inwestycyjnych oraz brak uzbrojenia w infrastrukturę techniczną. • Występowanie obszarów chronionych, które mogą ograniczać powstawanie podmiotów gospodarczych mogących oddziaływać na środowisko naturalne.
Szanse	Zagrożenia

<ul style="list-style-type: none"> • Wyznaczenie i zaopatrzenie w infrastrukturę techniczną przyszłych terenów inwestycyjnych; • Promocja gminy i terenów inwestycyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rosnące koszty inwestycji; • Konkurencyjne tereny inwestycyjne w innych gminach; • Planowane inwestycje w zakresie składowania i przetwarzania odpadów na terenie sąsiedniej gminy.
---	---

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 3. Analiza SWOT – wymiar przestrzenny (środowisko i infrastruktura)

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Atrakcyjne położenie gminy; • Dogodna infrastruktura komunikacyjna (ponadlokalna droga ekspresowa, krajowa, blisko autostrada A2). 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozproszona zabudowa i problemy z zapewnieniem usług wszystkim mieszkańcom; • Brak odpowiedniej ilości ujęć wody; • Niezadawalający stan techniczny części dróg na terenie gminy wraz z infrastrukturą towarzyszącą (stan przydrożnych rowów, oświetlenie uliczne, dróg dla rowerów, chodników); • Niewystarczający dostęp do szybkiego Internetu.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa mieszkalnictwa na terenach o zwartej zabudowie; • Działania inwestycyjne w zakresie poprawy stanu technicznego dróg i infrastruktury okołodrogowej; • Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozwój infrastruktury technicznej; • Rozwój szybkiego Internetu; • Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii. 	<ul style="list-style-type: none"> • Obszary szczególnego zagrożenia powodziowego wzdłuż rzeki Pisia Gągolina; • Degradacja środowiska naturalnego (m.in. zanieczyszczenie powietrza); • Planowana budowa infrastruktury przetwarzającej odpady na terenie gminy Mszczonów przy granicy gminy Radziejowice; • Nasilające się zmiany klimatyczne (m.in. ocieplanie się klimatu, susze, ulewne deszcze); • Przerwy w dostawie wody pitnej, szczególnie w sezonie letnim; • Przerwy w dostawie prądu.

Źródło: Opracowanie własne

1.3. Potencjał Gminy Radziejowice

Do głównych atutów gminy Radziejowice, świadczących o jej potencjale rozwojowym należą następujące zasoby oraz produkty i usługi:

- a) zasoby (charakterystyczne, nieprzetworzone i użyteczne elementy, materialne lub niematerialne, którymi gmina dysponuje):
- atrakcyjne położenie geograficzne niedaleko Warszawy i Łodzi,
 - prowadząca przez teren gminy droga ekspresowa S8, droga krajowa nr 50 oraz droga wojewódzka nr 579. Droga ekspresowa nr S8 zapewnia szybkie połączenie Gminy Radziejowice z Warszawą, natomiast droga krajowa nr 50 stanowi najważniejszą trasą spajającą cały subregion żyrardowski,
 - dobre połączenia komunikacyjne gminy z poszczególnymi jednostkami osadniczymi gminy i powiatu żyrardowskiego, co pozwala wielu mieszkańcom na dojazd do zlokalizowanych na ich terenie szkół i miejsc pracy,
 - obiekty posiadające wartość zabytkowo – kulturalną w gminie, m.in.: zespół pałacowo – parkowy w Radziejowicach, Kościół w Radziejowicach i Kukłówce, które stanowią atrakcję dla odwiedzających. Na obszarze gminy znajdują się również zabytkowe aleje, cmentarze, dworek Józefa Chełmońskiego w Kukłówce Zarzecznej, zagroda młyńska w Korytowie oraz Muzeum Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich w Kukłówce Radziejowickiej,
 - walory krajobrazowe obejmujące obszary chronione (prawie 66% obszaru stanowi Bolimowsko – Radziejowski Obszar Chronionego Krajobrazu),
 - urozmaicona rzeźba terenu,
 - bogata szata roślinna oraz duża różnorodność gatunkowa występujących zwierząt,
 - ludność w wieku produkcyjnym stanowiąca największą grupę mieszkańców, co zapewnia obecnie oraz w niedalekiej przyszłości aktywne na rynku pracy zasoby ludzkie;
- b) produkty i usługi (materialne produkty, zdarzenia oraz usługi, które są oferowane przez gminę Radziejowice):
- zagospodarowane tereny zielone,
 - bogate zaplecze sportowo-rekreacyjne,
 - trasy turystyczne i rowerowe oraz ścieżki questingowe na terenie gminy²⁷,
 - rozwinięta oferta hotelowo-gastronomiczna. Miejsca noclegowe w obiektach pałacowych, dworkowych, hotelowych oraz w agroturystyce,

²⁷ Ścieżki questingowe aktywna forma spędzania czasu wolnego prezentująca historię, miejsca, zasoby kulturalne, przyrodnicze i inne zasoby z danego terenu w ciekawy i niebanalny sposób. Questing to z całą pewnością dobra zabawa łącząca elementy harcerskich podchodów i gier terenowych, której zwieńczeniem jest odnalezienie skarbu (<https://radziejowice.pl>)

- prowadzona promocja walorów przyrodniczych i kulturowych Gminy,
- organizowanie wydarzeń i imprez kulturalnych na terenie gminy,
- działania inwestycyjne w zakresie poprawy stanu infrastruktury technicznej (drogi wraz z infrastrukturą towarzyszącą, sieci wod.-kan., energetyczne, gazowe i teletechniczne),
- potencjalne tereny inwestycyjnie wzdłuż drogi ekspresowej S8 oraz drogi krajowej nr 50,
- funkcjonowanie wielu organizacji i stowarzyszeń pozarządowych oraz instytucji kultury,
- dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej oraz szkolnictwa podstawowego.

Potencjał rozwojowy gminy Radziejowice opiera się głównie na wymienionych powyżej zasobach i produktach przyrodniczych, krajobrazowych, historycznych i kulturowych gminy.

1.4. Bariery i potrzeby rozwojowe Gminy Radziejowice

Bariery rozwojowe stanowią niekorzystne zjawiska, niewykorzystane potencjały lub wewnętrzne i zewnętrzne czynniki uniemożliwiające lub utrudniające rozwój Gminy. Bariery rozwojowe przedstawiono w układzie: przyczyna → problem → potrzeba rozwiązująca problem.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy określono jej przyczyny, problemy i potrzeby rozwojowe, które przedstawiono w poniższej tabeli w wymiarze społecznym, gospodarczym oraz przestrzennym.

Tabela 4. Problemy, przyczyny i potrzeby rozwojowe Gminy Radziejowice

Przyczyna	Problem	Potrzeba rozwojowa
Wymiar społeczny		
<ul style="list-style-type: none"> Spadek udziału liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz wzrost udziału liczby ludności w wieku poprodukcyjnym 	Starzenie się społeczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> Dostosowanie oferty kulturalnej i sportowej do potrzeb różnych grup wiekowych ludności; Zniesienie barier architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osobom starszym oraz niepełnosprawnym; Zwiększanie oferty aktywizacyjnej dla osób starszych zagrożonych wykluczeniem społecznym.
Wymiar gospodarczy		
<ul style="list-style-type: none"> Rozproszona struktura własności terenów, które mogłyby stanowić tereny inwestycyjne; Niewielka powierzchnia obecnie wyznaczonych terenów inwestycyjnych; Brak uzbrojenia w infrastrukturę techniczną potencjalnych terenów inwestycyjnych; Skomplikowane i długotrwałe procedury formalne zniechęcające do zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej (zmieniające się przepisy prawne, wysokie koszty pracy oraz podatki). 	Niewystarczająco rozwinięty sektor przedsiębiorstw (mała ilość inwestycji wielkoobszarowych, niskie wpływy do budżetu Gminy – podatki od nieruchomości, podatek dochodowy od osób prawnych)	<ul style="list-style-type: none"> Rozbudowa infrastruktury technicznej zapewniającej dostęp do mediów, głównie wody i energii elektrycznej na terenach przeznaczonych pod rozwój inwestycyjny; Wyznaczenie terenów inwestycyjnych przy głównych ciągach komunikacyjnych (S8 i DK 50), Wsparcie potencjalnych inwestorów w zakresie promocji i informowania o dostępnych terenach inwestycyjnych; Wprowadzenie instrumentów wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw (np. dostęp do doradztwa prawnego, finansowego, ulgi podatkowe).
Wymiar przestrzenny		
<ul style="list-style-type: none"> Brak odpowiedniej ilości ujęć wody; Infrastruktura elektroenergetyczna wymagająca rozbudowy i modernizacji. 	Problemy z dostępem do wody i energii elektrycznej	<ul style="list-style-type: none"> Budowa nowego ujęcia wody pitnej; Rozbudowa i modernizacja infrastruktury elektroenergetycznej na potrzeby obecnych i przyszłych mieszkańców oraz inwestorów.

Przyczyna	Problem	Potrzeba rozwojowa
<ul style="list-style-type: none"> • Rozproszona zabudowa mieszkalna; • Brak uzasadnienia ekonomicznego budowy infrastruktury technicznej (kanalizacyjnej, gazowej); • Uwarunkowania środowiskowe uniemożliwiające pod kątem technicznym rozbudowę infrastruktury wodno-kanalizacyjnej; • Obszary chronione stanowiące niemal 66% powierzchni gminy. 	<p>Braki w infrastrukturze technicznej (wodno-kanalizacyjna, gaz ziemny, Internet światłowodowy, drogi i infrastruktura towarzysząca)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zmiany w planowaniu przestrzennym; • Rozwój infrastruktury technicznej.
<ul style="list-style-type: none"> • Niedostateczny stopień skanalizowania obszaru gminy; • Wykorzystywanie nieekologicznych indywidualnych źródeł ciepła; • Zaśmiecanie dróg i przestrzeni publicznych, • Inwestycje w zakresie składowania i przetwarzania odpadów na terenie sąsiedniej gminy. 	<p>Zanieczyszczenie środowiska naturalnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa sieci kanalizacyjnej i deszczowej; • Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków; • Wspieranie finansowe wymiany źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych, • Zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez działania informacyjno-edukacyjne; • Inwestowanie w odnawialne źródła energii przez prywatnych właścicieli nieruchomości; • Zwiększenie patroli policyjnych na obszarach zagrożonych dewastacją; • Monitorowanie przestrzeni publicznej oraz stanu środowiska.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Radziejowice

Obszarami o najmocniejszym potencjale rozwoju Gminy Radziejowice są jej zasoby przyrodnicze, krajobrazowe, historyczne oraz kulturowe, a także wysokie poczucie bezpieczeństwa i spokoju mieszkańców. Położenie Gminy niedaleko Warszawy przy drodze ekspresowej S8 oraz drodze krajowej nr 50 stanowi o jej atrakcyjności pod względem mieszkalnictwa, jak i lokowania działalności gospodarczej. Wyzwaniem dla Gminy będzie wyznaczenie terenów inwestycyjnych i przyciągnięcie na jej teren inwestorów, których działalność nie wpłynie negatywnie na istniejące walory przyrodnicze i bezpieczeństwo mieszkańców. Gmina powinna dążyć także do dywersyfikacji źródeł wpływów do budżetu oraz podejmować działania w zakresie rozwoju kapitału społecznego, m.in. poprzez zapewnienie edukacji na wysokim poziomie, integrację społeczną i tworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań

Wizja i misja

Wizja rozwoju określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem, jak Gmina zamierza być postrzegana w przyszłości.

Uwzględniając powyższe, określono następującą wizję rozwoju:

W 2030 roku Gmina Radziejowice jest miejscem zapewniającym wysoki standard życia, stwarzającym optymalne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości i turystyki w oparciu o posiadane walory lokalizacyjne, komunikacyjne, przyrodnicze oraz kulturowe, w którym zachowane są zasady zrównoważonego rozwoju.

Strategia Rozwoju powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych Gminy, wpływając na jego ożywienie społeczno-gospodarcze oraz rozwój w sferze społecznej, kulturalnej i turystyczno-rekreacyjnej.

Misja to zwięzła, wewnętrznie spójna deklaracja definiująca powód istnienia organizacji, jej podstawowy cel, na którego realizację nastawione są jej działania oraz wartości, które kierują pracą jej personelu.

W przypadku jednostek samorządu terytorialnego misja została zdefiniowana w ustawie o samorządzie gminnym, zgodnie z którą do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty.

Uwzględniając powyższe, określono następującą misję:

Zaspokajanie potrzeb mieszkańców Gminy Radziejowice poprzez rozbudowę bezpiecznej infrastruktury społecznej, technicznej i rekreacyjnej oraz zwiększenie atrakcyjności mieszkaniowej, gospodarczej i turystycznej Gminy dzięki stworzeniu optymalnych warunków inwestycyjnych oraz zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy zdiagnozowane w ramach przeprowadzonej diagnozy Gminy. Cele strategiczne wynikają ze sformułowanej wcześniej wizji rozwoju Gminy. Wytarczają kierunki, którymi należy podążać, by osiągnąć założony w niej stan. W ramach niniejszej Strategii określono 3 cele strategiczne w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym:

Wymiar społeczny:

1. Rozwinięte funkcje mieszkaniowe i społeczne,

Wymiar gospodarczy:

2. Atrakcyjne warunki inwestycyjne oraz wykorzystany potencjał turystyczny,

Wymiar przestrzenny (środowisko i infrastruktura):

3. Czyste środowisko naturalne oraz zrównoważony ład przestrzenny.

Wymiary rozwojowe Gminy Radziejowice są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania i cele zrealizowane w jednym wymiarze rozwojowym wpływają na realizację zadań i celów w innym, dzięki czemu powstaje efekt synergii wzmacniający osiągnięcie wymaganych wskaźników, co tylko przyspiesza realizację określonej wizji rozwoju Gminy Radziejowice.

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację szczegółowych celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 5. Cele strategiczne i operacyjne

Wymiar	Cel strategiczny	Cele operacyjne
SPOŁECZNY	1. Rozwinięte funkcje mieszkaniowe i społeczne.	1.1. Atrakcyjne warunki mieszkaniowe.
		1.2. Rozbudowana infrastruktura społeczna.
		1.3. Zintegrowane i zaktywizowane społeczeństwo.
GOSPODARCZY	2. Atrakcyjne warunki inwestycyjne oraz wykorzystany potencjał turystyczny.	2.1. Gmina dostępna dla inwestorów.
		2.2. Korzystne warunki dla rozwoju gospodarki turystycznej.
		2.3. Rozbudowana i zmodernizowana infrastruktura techniczna.
PRZESTRZENNY	3. Czyste środowisko naturalne oraz zrównoważony ład przestrzenny.	3.1. Spójne i atrakcyjne zagospodarowanie przestrzenne gminy.
		3.2. Dobry stan środowiska naturalnego z wykorzystaniem OZE.

Źródło: Opracowanie własne

2.1. Cel strategiczny 1. Rozwinięte funkcje mieszkaniowe i społeczne

W ramach pierwszego celu strategicznego wyodrębniono następujące cele operacyjne:

- Cel operacyjny 1.1. Atrakcyjne warunki mieszkaniowe;
- Cel operacyjny 1.2. Rozbudowana infrastruktura społeczna;
- Cel operacyjny 1.3. Zintegrowane i zaktywizowane społeczeństwo.

Poniżej przedstawiono opis poszczególnych celów operacyjnych:

— Cel operacyjny 1.1. Atrakcyjne warunki mieszkaniowe

W ramach tego celu należy zaplanować działania, przyczyniające się do dalszego wzrostu atrakcyjności mieszkaniowej gminy. W jego ramach zaplanowany został kierunek dotyczący zwiększenia dostępności terenów pod budownictwo mieszkaniowe wyznaczone w obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego oraz uzbrojenie ich w niezbędną infrastrukturę techniczną (m.in. sieć wodociągowa, drogi, oświetlenie, sieć energetyczna). Odpowiednia podaż uzbrojonych terenów przeznaczonych pod mieszkalnictwo, z zachowaniem istniejących walorów przyrodniczych i atrakcyjnej lokalizacji gminy, niewątpliwie zwiększy jej atrakcyjność osiedleńczą.

Na atrakcyjność mieszkaniową gminy wpływa również poziom bezpieczeństwa na jej terenie. W związku z tym planuje się doposażenie jednostek bezpieczeństwa publicznego, tj. OSP oraz budowę nowej Strażnicy zapewniających prawidłowe, bezpieczne i higieniczne warunki

pełnienia służby przez strażaków. Strażnica OSP jest miejscem przeznaczonym do przygotowania strażaków i sprzętu do akcji ratowniczych, garażowania specjalistycznych pojazdów gaśniczych i specjalnych, przechowywania sprzętu ratowniczego oraz materiałów niezbędnych dla potrzeb ochrony przeciwpożarowej. Ponadto zapewnia ona odpowiednie warunki techniczne wykonywania prac konserwacyjnych, napraw sprzętu i urządzeń pożarniczych, doskonalenia zawodowego strażaków oraz pełnienia służby przez strażaków. Realizacja zadania uzupełni system prewencji na terenie Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego (ŻOF) w zakresie bezpieczeństwa pożarowego, ochrony zdrowia oraz ograniczenia skutków klęsk żywiołowych.

Wraz z budową remizy zakłada się również budowę świetlicy wiejskiej, w której mogą spotykać się i aktywizować lokalni mieszkańcy.

Wszystkie nowo powstałe budynki zostaną wyposażone w instalację OZE, które przyczynią się do ograniczenia szkodliwych zanieczyszczeń do środowiska.

Ważnym aspektem w realizacji wszystkich założeń strategicznych Gminy Radziejowice jest również możliwość poszukiwania źródeł finansowania jego działań rozwojowych, poprzez racjonalną gospodarkę zdolnością inwestycyjną Gminy, pozyskiwanie inwestorów oraz środków finansowych z zewnętrznych źródeł (dotacje unijne, kredyty, pożyczki, fundusze krajowe).

— **Cel operacyjny 1.2. Rozbudowana infrastruktura społeczna**

Dostępność do usług publicznych świadczonych przez instytucje samorządowe oraz budynki użyteczności publicznej wpływa również na atrakcyjność osiedleńczą gminy. W związku z powyższym w ramach drugiego celu przewidziano kierunki działań dotyczące zwiększenia dostępności usług publicznych świadczonych elektronicznie oraz usprawnienie systemu obsługi klienta w Urzędzie Gminy Radziejowice. Należy też zaplanować zadania wpływające na poprawę stanu technicznego, wyposażenia i dostępności obiektów użyteczności publicznej oraz usług w nich świadczonych, co ma wpłynąć na zwiększenie jakości usług na rzecz interesantów na terenie gminy. W związku z czym, w ramach realizacji celu wskazuje się również na konieczność wykonania w standardzie budynku energooszczędnego dostępnego dla osób z niepełnosprawnościami budynku Urzędu Gminy Radziejowice wraz z zakupem wyposażenia i infrastrukturą zewnętrzną. Prowadzone będą również działania dążące do zapewnienia opieki nad dziećmi do lat 3 oraz zwiększenia oferty edukacyjno - wychowawczej funkcjonujących przedszkoli oraz szkół podstawowych. Obejmują one m.in. rozbudowę obecnie funkcjonujących obiektów wraz z ich dostosowaniem do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz stworzenie szerokiej oferty edukacyjno – wychowawczej.

W ramach budowy infrastruktury na potrzeby szkolnictwa podstawowego należy przewidzieć również modernizację oraz dalszą rozbudowę infrastruktury sportowej na terenach szkół podstawowych znajdujących się w miejscowościach: Radziejowice, Korytów A i Kukłówka Radziejowicka wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Rozbudowana infrastruktura sportowa przy szkołach podstawowych będzie sprzyjała wzrostowi aktywności i kondycji fizycznej, rozwojowi stosunków społecznych oraz osiąganiu wyników sportowych, głównie przez lokalną młodzież. Ponadto wybudowana infrastruktura będzie mogła być wykorzystywana przez wszystkich mieszkańców Gminy do rozwijania sportu, rekreacji ruchowej oraz programów aktywizacyjnych i integrujących lokalną społeczność.

— **Cel operacyjny 1.3. Zintegrowane i zaktywizowane społeczeństwo**

Trzeci cel operacyjny obejmuje działania dążące do aktywizacji lokalnej społeczności oraz przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu. W ramach tego celu przewiduje się wdrażanie działań dotyczących rozbudowy oferty usług społecznych skierowanych do wszystkich grup wiekowych, wprowadzania nowych programów aktywizujących mieszkańców, w tym osób starszych i samotnych. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa sprawia, iż kluczowa jest intensyfikacja działań samorządu w zakresie aktywizacji osób starszych. Konieczne jest również wsparcie w zakresie aktywizacji i integracji społecznej w przypadku pozostałych grup wiekowych. Zlokalizowane na obszarze gminy remizy OSP, mogą stać się miejscem prowadzenia szeregu działań aktywizacyjnych oraz miejscem funkcjonowania kół zainteresowań i klubów zrzeszających lokalną społeczność.

Wszystkie przedstawione powyżej działania dążą do wzrostu jakości życia mieszkańców Gminy Radziejowice, poprawy atrakcyjności osiedleńczej Gminy, a tym samym zwiększenia liczby osób osiedlających się na jej terenie.

Tabela 6. Cel strategiczny: 1. Rozwinięte funkcje mieszkaniowe i społeczne

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 1.1. Atrakcyjne warunki mieszkaniowe					
1. Wzrost powierzchni uzbrojonych terenów pod mieszkalnictwo z obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego.	<ul style="list-style-type: none"> – więcej uzbrojonych w infrastrukturę techniczną terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkalne, – większa liczba budynków mieszkalnych, – większa liczba mieszkań, – większe dochody gminy związane z podatkiem od nieruchomości oraz udziału Gminy w podatku dochodowym, – większa liczba mieszkańców gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wydanych pozwoleń na budowę budynków mieszkalnych [szt.]; – Powierzchnia wyznaczonych terenów pod budownictwo mieszkaniowe [ha]; – Liczba powstałych nowych mieszkań na terenie gminy [szt.]; – Liczba osób meldujących się na terenie gminy [osoby]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; – Budżet podmiotów realizujących zabudowę mieszkaniową. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Radziejowice 	2023-2030
2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa.	<ul style="list-style-type: none"> – remizy OSP zapewniające bezpieczne i higieniczne warunki pełnienia służby przez strażaków, – lepsze wyposażenie jednostek OSP. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wybudowanej lub zmodernizowanej infrastruktury dla OSP [szt.]; – Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed pożarami [os.]; – Liczba dofinansowanych jednostek OSP [szt.], – Liczba doposażonych jednostek OSP [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Radziejowice. 	2023-2030

Strategia Rozwoju Gminy Radziejowice na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 1.2.					
Rozbudowana infrastruktura społeczna					
1. Poprawa stanu technicznego oraz dostępności obiektów użyteczności publicznej.	<ul style="list-style-type: none"> – dobry stan techniczny budynków użyteczności publicznej, – kompleksowo wyposażone budynki użyteczności publicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wybudowanych, przebudowanych lub rozbudowanych obiektów użyteczności publicznej [szt.]; – Liczba wyposażonych obiektów użyteczności publicznej [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Radziejowice. 	2023-2030
2. Zwiększenie efektywności działania instytucji samorządowych.	<ul style="list-style-type: none"> – większa dostępność usług publicznych świadczonych elektronicznie, – sprawny system obsługi klienta w Urzędzie, – racjonalna gospodarka zdolnością inwestycyjną Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba usług w formie elektronicznej w instytucjach samorządowych [szt.]; – Liczba zmodernizowanych systemów obsługi klienta w instytucjach samorządowych [szt.]; – Liczba instytucji samorządowych oferujących usługi elektroniczne [szt.], – Wysokość nadwyżki operacyjnej Gminy na koniec roku obrachunkowego [zł]; – Liczba inwestycji zrealizowanych przy udziale środków zewnętrznych [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Radziejowice. 	2023-2030
3. Poprawa warunków funkcjonowania placówek zapewniających opiekę dzieciom do lat 3, przedszkoli oraz jednostek oświatowych i sportowo-rekreacyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> – zapewniona opieka dzieciom do lat 3 w żłobkach i klubach malucha, – obiekty opiekuńczo – oświatowe dostosowane do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, – atrakcyjna oferta edukacyjno-rozwojowo-wychowawcza, – obiekty oświatowe w dobrym stanie technicznym, – szeroka oferta zajęć dodatkowych, 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wybudowanych żłobków [szt.]; – Liczba dzieci do lat 3 objętych opieką w żłobkach [szt.]; – Liczba wybudowanych, przebudowanych lub rozbudowanych przedszkoli [szt.]; – Liczba wyposażonych budynków opiekuńczo – oświatowych [szt.]; – Liczba budynków opiekuńczo – oświatowych dostosowanych 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Radziejowice; – Przedszkola; – Szkoły Podstawowe; – Podmioty prywatne. 	2023-2030

Strategia Rozwoju Gminy Radziejowice na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	<ul style="list-style-type: none"> - zmodernizowane, rozbudowane i nowe obiekty sportowo-rekreacyjne, - nowe zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży. 	<p>do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami [szt.];</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba zrealizowanych przedsięwzięć zwiększających ofertę edukacyjno-wychowawczą [szt.]; - Liczba przebudowanych lub rozbudowanych obiektów oświatowych [szt.]; - Liczba wspartych placówek edukacyjnych [szt.]; - Liczba dzieci korzystających z nowych lub zmodernizowanych placówek edukacyjnych [os.]; - Liczba dodatkowych zajęć pozalekcyjnych [szt.]; - Liczba zmodernizowanych / rozbudowanych obiektów sportowych [szt.]; - Liczba wybudowanych nowych obiektów sportowych [szt.]; - Liczba zmodernizowanych / rozbudowanych obiektów rekreacyjnych [szt.]; - Liczba wybudowanych nowych obiektów rekreacyjnych [szt.]. 			
<p>Cel operacyjny 1.3. Zintegrowane i zaktywizowane społeczeństwo</p>					
1. Wyższy standard życia we wszystkich grupach wiekowych mieszkańców.	<ul style="list-style-type: none"> - rozwinięta oferta usług społecznych skierowanych do wszystkich grup wiekowych, - nowe programy aktywizujące mieszkańców, 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba działań aktywizujących skierowanych do mieszkańców [szt.]; 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Radziejowice; - Gminny Ośrodek Pomocy 	2023-2030

Strategia Rozwoju Gminy Radziejowice na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój usług opiekuńczych, w tym dla osób starszych i samotnych, - poprawa dostępu do miejsc aktywizujących mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba utworzonych nowych programów aktywizujących mieszkańców [szt.]; - Liczba utworzonych nowych programów aktywizujących osoby starsze i samotne [szt.]; - Liczba uczestników działań aktywizujących [os.]. 	fundusze krajowe i zagraniczne.	<p>Spółecznej w Radziejowicach;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gminne Centrum Kultury w Radziejowicach. 	
2. Aktywizacja mieszkańców objętych opieką społeczną oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.	<ul style="list-style-type: none"> - większa liczba programów profilaktycznych, - większa liczba programów aktywizacyjnych, - zwiększenie skali wsparcia psychologicznego dzieci i młodzieży, - spadek liczby osób objętych opieką społeczną, - brak barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych i starszych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba programów profilaktycznych [szt.]; - Liczba zorganizowanych spotkań z zakresu wsparcia psychologicznego dzieci i młodzieży [szt.]; - Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny [szt.]; - Liczba osób korzystających z usług pomocy społecznej [os.]; - Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem [os.]; - Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Radziejowice; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziejowicach; - Gminne Centrum Kultury w Radziejowicach. 	2023-2030

Źródło: Opracowanie własne

2.2. Cel strategiczny 2. Atrakcyjne warunki inwestycyjne oraz wykorzystany potencjał turystyczny

W ramach drugiego celu strategicznego wyodrębniono następujące cele operacyjne:

- Cel operacyjny 2.1. Gmina dostępna dla inwestorów;
- Cel operacyjny 2.2. Korzystne warunki dla rozwoju gospodarki turystycznej;
- Cel operacyjny 2.3. Rozbudowana i zmodernizowana infrastruktura techniczna.

Poniżej przedstawiono opis poszczególnych celów operacyjnych:

— Cel operacyjny 2.1. Gmina dostępna dla inwestorów

Gmina Radziejowice jest gminą z dominującą funkcją mieszkaniową oraz rekreacyjno-turystyczną. Z roku na rok coraz więcej obszarów przeznaczane jest na cele nierolnicze. Ze względu na walory przyrodnicze gminy należy dążyć do rozwoju działalności produkcyjno-usługowej niepowodującej negatywnego oddziaływania na środowisko. Bliskość dużych miast Warszawy i Łodzi, dogodne warunki komunikacyjne sprzyjają rozwojowi firm zajmujących się m.in. magazynowaniem i dystrybucją różnego rodzaju towarów oraz produkcją artykułów spożywczych²⁸.

W celu ściągnięcia do gminy nowych inwestorów, w tym prowadzących działalność gospodarczą niepowodującą negatywnego oddziaływania na środowisko oraz zwiększenia liczby lokalnych miejsc pracy, należy stworzyć atrakcyjną ofertę inwestycyjną. Dlatego też przewidziano działania dotyczące wyznaczenia na obszarze gminy terenów inwestycyjnych oraz udostępnienie pod działalność gospodarczą gruntów, lokali i obiektów będących własnością gminy. Podejmowane będą również działania sprzyjające m.in. rozwojowi branży przetwórstwa spożywczego. Wszystkie te zadania mają na celu zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy oraz wzrost liczby podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jej terenie.

— Cel operacyjny 2.2. Korzystne warunki dla rozwoju gospodarki turystycznej

Gmina Radziejowice posiada walory zabytkowo - kulturowe, które wraz z walorami przyrodniczo - krajobrazowymi mogą być podstawą rozwoju turystyki i rekreacji. W związku z powyższym przewidziano działania poprawiające stan obiektów zabytkowych i instytucji kultury, chroniące dziedzictwo kulturowe gminy oraz zwiększające dostępność do jej oferty kulturalnej.

Jednym z działań jest przywrócenie pierwotnego charakteru GCK „Powozownia” oraz przystosowanie go do prowadzenia w nowoczesny sposób działalności kulturalnej. W efekcie

²⁸ https://radziejowice.pl/cms/25363/przedsiębiorczosc_w_radziejowicach

przyczyni się to do wzrostu jakości i różnorodności oferty kulturalnej i turystycznej Gminy oraz regionu. Zagospodarowanie przestrzeni wokół GCK pozwoli na rozszerzenie oferty GCK o wydarzenia kameralne, będące alternatywą do koncertów i spektakli, wydarzenia o znaczeniu lokalnym oraz ponadlokalnym np. dożynki. Będzie to również przestrzeń, z której będą mogli korzystać mieszkańcy, organizacje czy grupy nieformalne realizujący swoje zamierzenia artystyczne, co przyczyni się do rozwoju społecznego Gminy.

Należy założyć również poszerzenie infrastruktury bibliotecznej poprzez m.in. budowę filii biblioteki gminnej w jednej z większych miejscowości gminnych (np. Korytów, Kukłówka) wraz z salą przystosowaną do zajęć bibliotecznych oraz małych formy zajęć kulturalnych, w tym spotkań autorskich i różnych inicjatyw społecznych.

Przewidziano również kierunek działań dążący do wyposażenia gminy w kompleksową infrastrukturę okołoturystyczną i rekreacyjną oraz efektywną promocję jej walorów. W związku z czym należy zaplanować zadanie, dotyczące stworzenia oferty turystyczno-promocyjnej Gminy Radziejowice we współpracy z okolicznymi gminami z subregionu żyrdowskiego. Przewiduje się, że poprzez atrakcyjne, ogólnodostępne i dostosowane do różnych grup wiekowych działania promocyjne wzrośnie zainteresowanie turystów Gminą. W pierwszym etapie projektu przeprowadzona zostanie inwentaryzacja zasobów kulturowych, historycznych, przyrodniczych oraz turystycznych i rekreacyjnych Gminy Radziejowice oraz pobliskich gmin. Następnie zostanie utworzona baza danych niezbędna do stworzenia spójnej oferty turystyczno-promocyjnej obszaru objętego współpracą.

Wszystkie te działania mają na celu stworzenie korzystnych warunków dla rozwoju gospodarki turystycznej i rekreacyjnej na terenie gminy Radziejowice oraz ich efektywną promocję.

— **Cel operacyjny 2.3. Rozbudowana i zmodernizowana infrastruktura techniczna**

Cel ten obejmuje działania dążące do podniesienia standardów infrastruktury technicznej i drogowej wpływającej bezpośrednio na jakość życia mieszkańców oraz atrakcyjność inwestycyjną gminy. Zaplanowane działania obejmują m.in. rozbudowę, przebudowę, modernizację dróg lokalnych, sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, deszczowej, energetycznej, gazowej oraz telekomunikacyjnej, w tym światłowodowej. Zadania te mają zapewnić mieszkańcom i inwestorom dostęp do infrastruktury technicznej zapewniającej dogodne warunki do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej.

W ramach przedmiotowego celu należy m.in. dążyć do realizacji nowego ujęcia wody wraz ze stacją jej uzdatniania dla miejscowości Kukłówka Radziejowicka i Kukłówka Zarieczna, Adamów Wieś i Adamów Parcel, Budy Nowe oraz Budy Józefowskie. Należy też podjąć działania dotyczące rozbudowy sieci wodociągowej w miejscowościach niezwodociągowanych oraz dalsze wsparcie w realizacji lokalnych systemów oczyszczania

ścieków (m.in. przydomowe oczyszczalnie), budowa i remont zbiorników bezodpływowych, nadzór nad prawidłową gospodarką ściekową gospodarstw indywidualnych i przedsiębiorstw. Realizacja wymienionych zadań umożliwi poprawę stanu infrastruktury technicznej wodno-kanalizacyjnej oraz zapobiegnie degradacji środowiska naturalnego, które stanowi podstawę potencjału rozwoju Gminy oraz wpływa na podniesienie jakości życia mieszkańców.

Jedną z barier rozwoju osiedleńczego i gospodarczego gminy jest niewystarczająca ilość dróg w dobrym stanie technicznym, o odpowiedniej szerokości pasa drogowego, wyposażonych w kompleksową infrastrukturę towarzyszącą (chodniki, drogi dla rowerów, kanalizacja deszczowa, oświetlenie uliczne). W związku z powyższym należy zaplanować inwestycje w rozwój i poprawę dostępu do infrastruktury drogowej.

Jednym z takich zadań powinna być budowa i rozbudowa dróg lokalnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, oświetleniem i przebudową mostów. Głównym celem projektu jest zaspokojenie oczekiwań mieszkańców w zakresie bezpiecznej i szybkiej komunikacji, która ma bezpośredni wpływ na rozwój przedsiębiorczości na terenie gminy, a więc i na powstanie nowych miejsc pracy. Odpowiednie drogi są również elementem wspomagającym zarządzanie, usuwanie oraz zapobieganie ryzykom w przypadku wystąpienia klęsk żywiołowych, takich jak pożary lub powódzie.

W ramach celu zaplanowano realizację spójnej sieci tras rowerowych zgodnych ze standardami wojewódzkimi oraz infrastruktury dla pieszych, m.in. na terenie następujących miejscowości: Radziejowice, Korytów A, Tartak Brzózki, Adamów-Parcel, Adamów-Wieś, Radziejowice, Krze Duże, Radziejowice-Parcel, Kuranów, Nowe Budy, Zboiska. W wyniku realizacji projektu nastąpi ograniczenie emisji CO₂ do atmosfery, zmniejszenie zapylenia środowiska powstające na skutek ścierania opon, okładzin hamulcowych i nawierzchni dróg oraz ograniczenie hałasu. Ponadto ciągi pieszo - rowerowe oraz rowerowe wpłyną na bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego, co zwiększy atrakcyjność mieszkaniową i rekreacyjną Gminy. Wybudowane ciągi pieszo – rowerowe będą stanowiły połączenie z Miastami: Żyrardów, Mszczonów oraz Grodzisk Mazowiecki.

Odpowiedniej jakości sieć dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą wpływa na zwiększenie mobilności i bezpieczeństwa mieszkańców oraz wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy, co z kolei wpływa na jej rozwój gospodarczy.

Tabela 7. Cel strategiczny 2. Atrakcyjne warunki inwestycyjne oraz dla rozwoju turystyki

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 2.1.					
Gmina dostępna dla inwestorów					
1. Wyznaczenie i uzbrojenie w infrastrukturę techniczną terenów inwestycyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> – wyznaczone tereny inwestycyjne w planach zagospodarowania przestrzennego, – uzbrojenie w infrastrukturę techniczną tereny inwestycyjne (drogi oraz sieć wodociągowa, urządzenia kanalizacyjne, sieć gazowa, elektroenergetyczna, światłowód, – większa liczba przedsiębiorców, – spadek bezrobocia wśród mieszkańców, – zwiększenie dochodów Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> – Powierzchnia terenów przeznaczonych pod inwestycje [ha]; – Powierzchnia terenów inwestycyjnych uzbrojonych w infrastrukturę techniczną [ha]; – Liczba przedsiębiorstw działających na terenie gminy [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Radziejowice; – Przedsiębiorstwa telekomunikacyjne, – Przedsiębiorstwa energetyczne. 	2023-2030
2. Pozyskanie nowych inwestorów i rozwój lokalnego handlu	<ul style="list-style-type: none"> – rozwinięte przetwórstwo spożywcze, – udostępnione pod działalność gospodarczą grunty, lokale, obiekty będące własnością gminy, – większa liczba przedsiębiorców, – spadek bezrobocia wśród mieszkańców, – zwiększenie nadwyżki budżetowej, – funkcjonujące targowisko lokalne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba podmiotów funkcjonujących w branży przetwórstwa spożywczego [szt.]; – Liczba realizowanych przedsięwzięć na rzecz pozyskania nowych inwestorów [szt.]; – Liczba przedsiębiorstw działających na terenie gminy [szt.]; – Liczba targowisk lokalnych [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Radziejowice. 	2023-2030
Cel operacyjny 2.2.					
Korzystne warunki dla rozwoju gospodarki turystycznej					
1. Poprawa oferty kulturalnej Gminy.	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa stanu obiektów zabytkowych, 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zrewitalizowanych obiektów zabytkowych [szt.]; 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Radziejowice; – Instytucje kultury. 	2023-2030

Strategia Rozwoju Gminy Radziejowice na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa stanu obiektów instytucji kultury i bibliotecznej, - zwiększenie dostępności do oferty kulturalnej i bibliotecznej, - efektywna promocja oferty kulturalnej Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> - Użytkownicy korzystający z obiektów objętych wsparciem [os./rok]; - Liczba obiektów instytucji kultury w dobrym stanie technicznym [szt.]; - Liczba wspartych obiektów infrastruktury instytucji kultury [szt.]; - Liczba wspartych obiektów bibliotecznych [szt.]; - Liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych [szt.]; - Liczba turystów odwiedzających teren gminy [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, - Program MKiDN „Infrastruktura bibliotek” 2021-2025. 		
2. Rozszerzenie oferty turystyczno – promocyjnej Gminy.	<ul style="list-style-type: none"> - rozbudowana infrastruktura okołoturystyczna, - zwiększenie dostępności do oferty rekreacyjnej, - efektywna promocja turystyczno – rekreacyjna Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> - Oferta turystyczno – promocyjna [komplet]; - Aplikacja mobilna [szt.]; - Liczba osób korzystających z oferty turystyczno – promocyjnej [os./rok]; - Liczba wybudowanych/zmodernizowanych elementów infrastruktury okołoturystycznej [szt.]; - Liczba wybudowanych/zmodernizowanych elementów infrastruktury rekreacyjnej [szt.]; - Liczba przedsiębiorstw branży turystycznej działających na terenie gminy [szt.]; - Liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych [szt.]; - Liczba turystów odwiedzających teren gminy [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Radziejowice; - Instytucje kultury. 	2023-2030

Strategia Rozwoju Gminy Radziejowice na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 2.3. Rozbudowana i zmodernizowana infrastruktura techniczna					
1. Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej (sieć wodociągowa, instalacje do odprowadzania ścieków, sieć elektroenergetyczna, światłowód, sieć gazowa).	<ul style="list-style-type: none"> - wysokiej jakości, sprawna infrastruktura techniczna (sieć wodociągowa, urządzenia kanalizacyjne, sieć gazowa, elektroenergetyczna, światłowód), - zapewnienie bieżących dostaw wody, - funkcjonujące przydomowe oczyszczalnie ścieków na terenach o rozproszonej zabudowie, - budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba wybudowanych nowych ujęć wody [szt.]; - Długość nowych lub zmodernizowanych sieci wodociągowych [km]; - Długość nowych lub zmodernizowanych sieci kanalizacyjnych [km]; - Ludność przyłączona do udoskonalonej sieci wodociągowej [os.]; - Ludność przyłączona do udoskonalonej sieci kanalizacji sanitarnej [os.]; - Długość zmodernizowanej sieci elektroenergetycznej [km]; - Długość kanalizacji deszczowej [km]; - Długość sieci gazowej [km]; - Liczba osób korzystających z sieci gazowej [osoby]; - Długość sieci światłowodowej [km]; - Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.], - Liczba wybudowanych zbiorników bezodpływowych [szt.], - Liczba wyremontowanych zbiorników bezodpływowych [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, - Środki własne właścicieli nieruchomości. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Radziejowice; - Przedsiębiorstwa telekomunikacyjne, - Przedsiębiorstwa energetyczne, - Właściciele nieruchomości. 	2023-2030
2. Budowa, przebudowa i utrzymanie dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą	<ul style="list-style-type: none"> - dobry stan techniczny dróg, - dobry stan mostów, - rozbudowany układ dróg gminnych, zapewniających 	<ul style="list-style-type: none"> - Długość przebudowanych dróg [km]; - Liczba zmodernizowanych mostów [szt.]; 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Radziejowice. 	2023-2030

Strategia Rozwoju Gminy Radziejowice na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
(oświetlenie uliczne, chodniki, drogi dla rowerów, mosty).	bezpośredni dostęp do terenów inwestycyjnych, – dobry stan infrastruktury towarzyszącej - oświetlenia ulicznego, drogi dla rowerów, chodników, – bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego.	– Długość dróg gminnych zapewniających bezpośredni dostęp do terenów inwestycyjnych [km]; – Długość wybudowanych dróg [km]; – Długość wyremontowanych dróg [km.]; – Długość tras rowerowych zgodnych z wojewódzkimi standardami infrastruktury rowerowej [km]; – Długość infrastruktury dla pieszych [km]; – Długość wybudowanej infrastruktury towarzyszącej [km]; – Ilość wybudowanych, zmodernizowanych elementów infrastruktury towarzyszącej [szt.].	krajowe i zagraniczne.		

Źródło: Opracowanie własne

2.3. Cel strategiczny 3. Czyste środowisko naturalne oraz zrównoważony ład przestrzenny

W ramach trzeciego celu strategicznego wyodrębniono następujące cele operacyjne:

- Cel operacyjny 3.1. Spójne i atrakcyjne zagospodarowanie przestrzenne gminy;
- Cel operacyjny 3.2. Dobry stan środowiska naturalnego z wykorzystaniem OZE.

Poniżej przedstawiono opis poszczególnych celów operacyjnych:

— Cel operacyjny 3.1. Spójne i atrakcyjne zagospodarowanie przestrzenne gminy

Ład przestrzenny to takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. Jest on jednym z podstawowych elementów wpływających na postrzeganie atrakcyjności mieszkaniowej, rekreacyjno-turystycznej oraz inwestycyjnej gminy. W związku w powyższym przewidziano zadania dążące do efektywnego zagospodarowania przestrzeni publicznej Gminy Radziejowice, pod względem:

- pełnienia przez nią funkcji wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców, jak i przyjezdnych,
- ochrony obiektów i obszarów o znaczeniu historyczno-kulturowym,
- ochrony środowiska naturalnego,
- koncentracji życia społecznego mieszkańców,
- działalności inwestycyjnej,
- świadczenia usług publicznych.

W ramach poprawy spójności zagospodarowania przestrzennego wskazuje się na bieżącą aktualizację dokumentów planistycznych w oparciu o potrzeby rozwojowe gminy. Uwzględniając uwarunkowania zewnętrzne (lokalizacja gminy przy istotnych szlakach komunikacyjnych, bliskość względem planowanego portu lotniczego) oraz z uwagi na konieczność zapewnienia rozwoju gospodarczego gminy należy dostosować politykę przestrzenną gminy do aktualnych potrzeb i wymagań poprzez realizację odpowiednich planów zagospodarowania przestrzennego.

W ramach powyższego celu należy wziąć również pod uwagę przeznaczenie oraz funkcje terenów zurbanizowanych (społeczne, kulturowe i publiczne).

Ponadto, aby chronić przed niszczeniem i zabudowywaniem terenów cennych przyrodniczo przewidziano kierunek działań, mający na celu ograniczenie zadań inwestycyjnych do przedsięwzięć, które nie oddziałują negatywnie na środowisko.

— **Cel operacyjny 3.2. Czyste środowisko naturalne z wykorzystaniem OZE**

Głównym celem w sferze środowiskowej jest poprawa stanu środowiska naturalnego gminy. Dużym problemem na terenie gminy jest kwestia zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w okresie grzewczym. W ramach tego celu przewidziano działania dążące do poprawy stanu powietrza atmosferycznego obejmujące wymianę źródeł ciepła, inwestycje w odnawialne źródła energii oraz dalszą termomodernizację budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej.

Celem tych zadań jest ograniczenie strat ciepła, ograniczenie emisji CO₂ oraz zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej poprzez wykonanie działań zmierzających do poprawy efektywności energetycznej budynków. Ponadto przewiduje się, że na przykładzie dobrych praktyk wykorzystania wydajnych i proekologicznych technologii, urządzeń i instalacji w zakresie gospodarowania energią nastąpi wzrost poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców w dziedzinie budynków energooszczędnych. Oprócz efektów środowiskowych zostaną osiągnięte efekty społeczne poprzez stworzenie przyjaznej przestrzeni publicznej, zwiększenie dostępu do usług społecznych oraz poprawę warunków świadczenia usług publicznych.

Zakłada się także prowadzenie działań mających na celu zrównoważone gospodarowanie wodami wraz z ochroną przeciwpowodziową gminy, efektywne zarządzanie kryzysowe oraz obronę cywilną mieszkańców gminy na wypadek wojny, klęsk żywiołowych i katastrof. W zakresie efektywnej gospodarki odpadami przewidziano zadania obejmujące przeprowadzenie kampanii edukacyjnych w tym zakresie. Należy zaplanować również działania z zakresu zwiększenia świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska naturalnego.

Tabela 8. Cel strategiczny 3: Czyste środowisko naturalne oraz zrównoważony ład przestrzenny

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 3.1.					
Spójne i atrakcyjne zagospodarowanie przestrzenne gminy					
1. Efektywne zagospodarowanie przestrzeni publicznej.	<ul style="list-style-type: none"> – estetyczna przestrzeń publiczna, – dalsze zainteresowanie ofertą osiedleńczą gminy, – wyznaczona przestrzeń pod kątem koncentracji życia społecznego mieszkańców, – wyznaczenie terenów pod działalność inwestycyjną, – ochrona istniejących zasobów kulturowych i środowiskowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Powierzchnia zagospodarowanej przestrzeni publicznej [ha]; – Powierzchnia zagospodarowanych obszarów inwestycyjnych [ha]; – Liczba zagospodarowanych elementów przestrzeni publicznej [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Radziejowice. 	2023-2030
2. Bieżąca aktualizacja dokumentów planistycznych w oparciu o potrzeby rozwojowe gminy.	<ul style="list-style-type: none"> – stała aktualizacja zapisów w dokumentach planistycznych, – opracowanie zmian i nowych dokumentów planistycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Powierzchnia terenów, których dotyczy aktualizacja lub zmiany w zakresie zapisów w dokumentach planistycznych [ha]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Radziejowice. 	2023-2030
Cel operacyjny 3.2.					
Czyste środowisko naturalne z wykorzystaniem OZE					
1. Poprawa stanu powietrza atmosferycznego.	<ul style="list-style-type: none"> – spadek emisji zanieczyszczeń do atmosfery, – poprawa komfortu cieplnego w budynkach, – poprawa efektywności energetycznej budynków, – wzrost udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wymienionych źródeł ciepła [szt.]; – Powierzchnia podlegająca zmianie sposobu ogrzewania [m²]; – Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO₂]; – Liczba inwestycji obejmujących odnawialne źródła energii [szt.]; 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Środki własne mieszkańców; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Radziejowice. – Jednostki organizacyjne; – Mieszkańcy gminy. 	2023-2030

Strategia Rozwoju Gminy Radziejowice na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
		<ul style="list-style-type: none"> - Liczba budynków mieszkalnych poddanych termomodernizacji [szt.]; - Liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji [szt.]. 			
2. Ochrona najcenniejszych przyrodniczo obiektów i obszarów na terenie gminy.	<ul style="list-style-type: none"> - zachowane obszary chronione, - utrzymanie w dobrym stanie obiektów i obszarów cennych przyrodniczo; - zachowane walory przyrodnicze. 	<ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnia obszarów chronionych na terenie gminy [ha]; - Liczba MPZP, w których zawarto zapisy ustalające ochronę obiektów i obszarów cennych przyrodniczo [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Radziejowice; - RDOŚ w Warszawie. 	2023-2030
3. Zrównoważone gospodarowanie wodami.	<ul style="list-style-type: none"> - instalacje melioracyjne w dobrym stanie technicznym, - zmniejszenie zużycia wody pitnej, - kumulacja wody deszczowej i wykorzystanie do celów gospodarczych, - ochrona naturalnych koryt cieków oraz ochrony naturalnej retencji gruntów, w szczególności retencji leśnej oraz retencji na obszarach zurbanizowanych, - ochrona przeciwpowodziowa gminy, - ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych – wdrożenie i 	<ul style="list-style-type: none"> - Długość poddanych konserwacji instalacji melioracyjnych [km]; - Liczba zrealizowanych działań służących zmniejszeniu zużycia wody pitnej [szt.]; - Liczba podjętych działań chroniących naturalne koryta cieków wodnych [szt.]; - Liczba podjętych działań chroniących naturalną retencję wód [szt.]; - Liczba podjętych działań przeciwpowodziowych [szt.], - Liczba wdrożonych działań z DPR [szt.], - Liczba prowadzonych działań zwiększających retencję wodną [szt.], - Liczba przeprowadzonych kontroli postępowania w 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, - Środki własne właścicieli nieruchomości. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Radziejowice; - Właściciele nieruchomości. 	2023-2030

Strategia Rozwoju Gminy Radziejowice na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	<ul style="list-style-type: none"> - przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej, - zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych – prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwoerozyjnych, zalesianie, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, - kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców, - regularny wywóz nieczystości płynnych, - coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia. 	<ul style="list-style-type: none"> - zakresie gromadzenia ścieków [szt.], - Ilość eksploatowanych wód podziemnych [szt.]. 			
<p>4. Wydajny system zarządzania kryzysowego i obrony cywilnej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - infrastruktura i procedury szybkiego reagowania na sytuacje kryzysowe, - ochrona infrastruktury krytycznej, - efektywny plan zarządzania kryzysowego, - efektywny plan obrony cywilnej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba opracowanych procedur szybkiego reagowania na sytuacje kryzysowe [szt.]; - Liczba przeprowadzonych działań służących ochronie infrastruktury krytycznej [szt.]; - Liczba przeprowadzonych szkoleń, ćwiczeń i treningów z zakresu zarządzania kryzysowego [szt.]; 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Radziejowice. 	<p>2023-2030</p>

Strategia Rozwoju Gminy Radziejowice na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
		<ul style="list-style-type: none"> Liczba przeprowadzonych szkoleń, ćwiczeń i treningów z zakresu obrony cywilnej [szt.]. 			
5. Efektywny system gospodarowania odpadami.	<ul style="list-style-type: none"> wzrost świadomości mieszkańców w zakresie gospodarki odpadami, funkcjonalny system gospodarowania odpadami komunalnymi, efektywnie funkcjonujący PSZOK, spadek wyrobów zawierających azbest na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> Ilość przeprowadzonych kampanii edukacyjnych w zakresie efektywnej gospodarki odpadami [szt.]; Ilość odpadów komunalnych zebranych w sposób selektywny [Mg]; Ilość unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest [Mg]; 	<ul style="list-style-type: none"> Budżet własny Gminy; Środki własne mieszkańców; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Gminy Radziejowice; Mieszkańcy gminy. 	2023-2030
6. Edukacja ekologiczna	<ul style="list-style-type: none"> wzrost świadomości mieszkańców w zakresie ochrony komponentów środowiska (geologia, rzeźba terenu, klimat, wody powierzchniowe i podziemne, gleby, szata roślinna, świat zwierzęcy). 	<ul style="list-style-type: none"> Ilość przeprowadzonych kampanii edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Gminy Radziejowice. 	2023-2030
7. Zapobieganie negatywnym skutkom działania zakładów gospodarujących odpadami w gminie sąsiadującej.	<ul style="list-style-type: none"> wyznaczenie w planie miejscowym strefy usługowo-przemysłowej z zakazem zabudowy mieszkaniowej dla obszaru Bud Mszczonowskich w sąsiedztwie Mszczonowa, bieżące monitorowanie stanu i sposobu zagospodarowania działek, na których są lub mają funkcjonować zakłady, 	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnia strefy usługowo-przemysłowej z zakazem zabudowy mieszkaniowej dla obszaru Bud Mszczonowskich [ha]; Liczba kontroli działalności prowadzonych przez zakłady [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, Środki prywatne. 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Gminy Radziejowice, Stowarzyszenia, WIOŚ, inne organy kontrolne. 	2023-2030

Strategia Rozwoju Gminy Radziejowice na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	– powiadamianie odpowiednich organów o nieprawidłowościach w zakresie prowadzonych działalności zakładów.				

Źródło: Opracowanie własne

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej służy zobrazowaniu przestrzennej struktury gminy, włączając w to kierunki rozwoju oraz poszczególne zadania inwestycyjne. Wynika on przede wszystkim z zapisów Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radziejowice oraz pozostałych dokumentów planistycznych opracowanych na poziomie regionalnym tj. Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze.

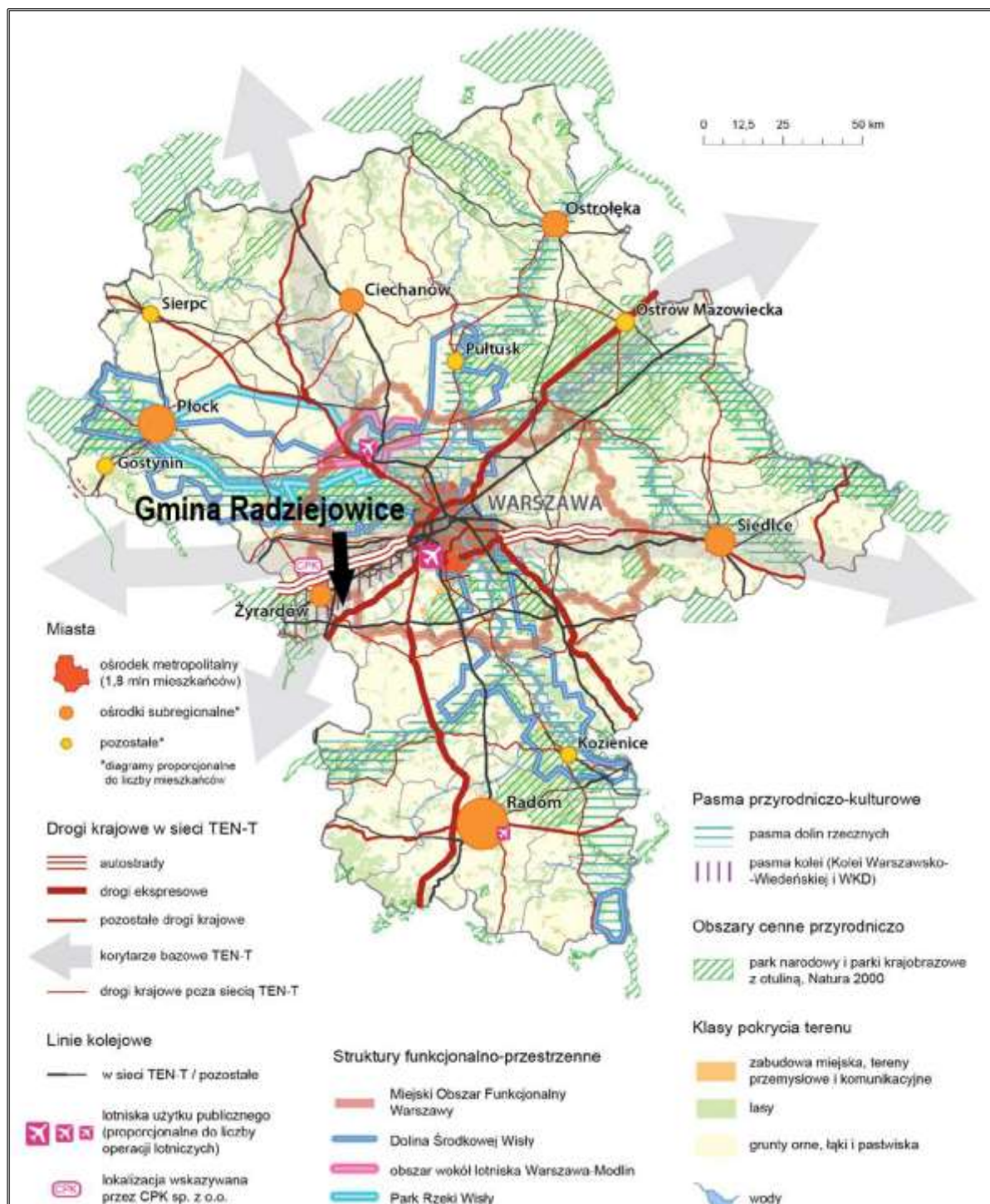
Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze

Pod względem struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa mazowieckiego Gmina Radziejowice położona jest w następujących obszarach:

- korytarz bazowy TEN-T (drogi krajowe w Transeuropejskiej Sieci Transportowej TEN-T),
- pasma Kolei Warszawsko – Wiedeńskiej i WKD (pasma przyrodniczo – kulturowe).

Na poniższym rysunku przedstawiono lokalizację Gminy Radziejowice na tle struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa mazowieckiego.

Rysunek 1. Położenie Gminy Radziejowice na tle struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa mazowieckiego

Źródło: Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze

W skład Gminy Radziejowice wchodzi 24 sołectwa: Adamów-Parcel, Adamów-Wieś, Benenard, Budy Józefowskie, Budy Mszczonowskie, Chroboty, Kamionka, Korytów, Korytów A, Krze Duże, Krzyżówka, Kuklówka Radziejowicka, Kuklówka Zarzeczna, Kuranów, Nowe Budy, Pieńki-Towarzystwo, Podlasie, Radziejowice, Radziejowice-Parcel, Słabomierz, Stare Budy Radziejowickie, Tartak Brzózki, Zazdrość, Zboiska.

Gmina Radziejowice jest gminą wiejską, gdzie przeważają tereny definiowane jako rolnicze. Jednak kompleksy o wysokiej przydatności rolniczej stanowią niewielki odsetek powierzchni gminy. W przypadku gruntów ornych przeważają grunty średniej i niskiej jakości. Duży obszar gminy zajmują również lasy, a także tereny mieszkalne i letniskowe.

W ostatnich latach odnotowuje się coraz więcej terenów rolniczych przeznaczanych na cele nierolnicze. Każdego roku zwiększa się powierzchnia terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe i rekreacyjne. Gmina dąży również do zwiększenia udziału terenów przeznaczonych pod działalność inwestycyjną. Istotne jest, aby mieszkalnictwo rozwijało się na terenach dotychczasowej zwartej zabudowy. W przypadku budowy domów na terenach rozproszonych nie zawsze jest możliwe doprowadzenie podstawowej infrastruktury technicznej, mogą wystąpić również problemy techniczne lub budowa infrastruktury może okazać się ekonomicznie nieuzasadniona.

Sieć osadnicza gminy jest skoncentrowana wzdłuż głównych tras komunikacyjnych. Na pozostałych terenach jest ona rozproszona. Największe skupisko zabudowy jednorodzinnej występuje w sołectwach: Radziejowice, Radziejowice-Parcel, Korytów, Korytów A, Kuklówka Radziejowicka, Kuklówka Zarieczna i Tartak Brzózki. Na terenie gminy rozwija się również budownictwo rekreacyjne (Adamów-Wieś, Adamów-Parcel i Tartak Brzózki). Ośrodkiem centralnym gminy są Radziejowice, będące siedzibą władz Gminy, podmiotów kulturalnych i oświatowych oraz największym skupiskiem mieszkańców gminy.

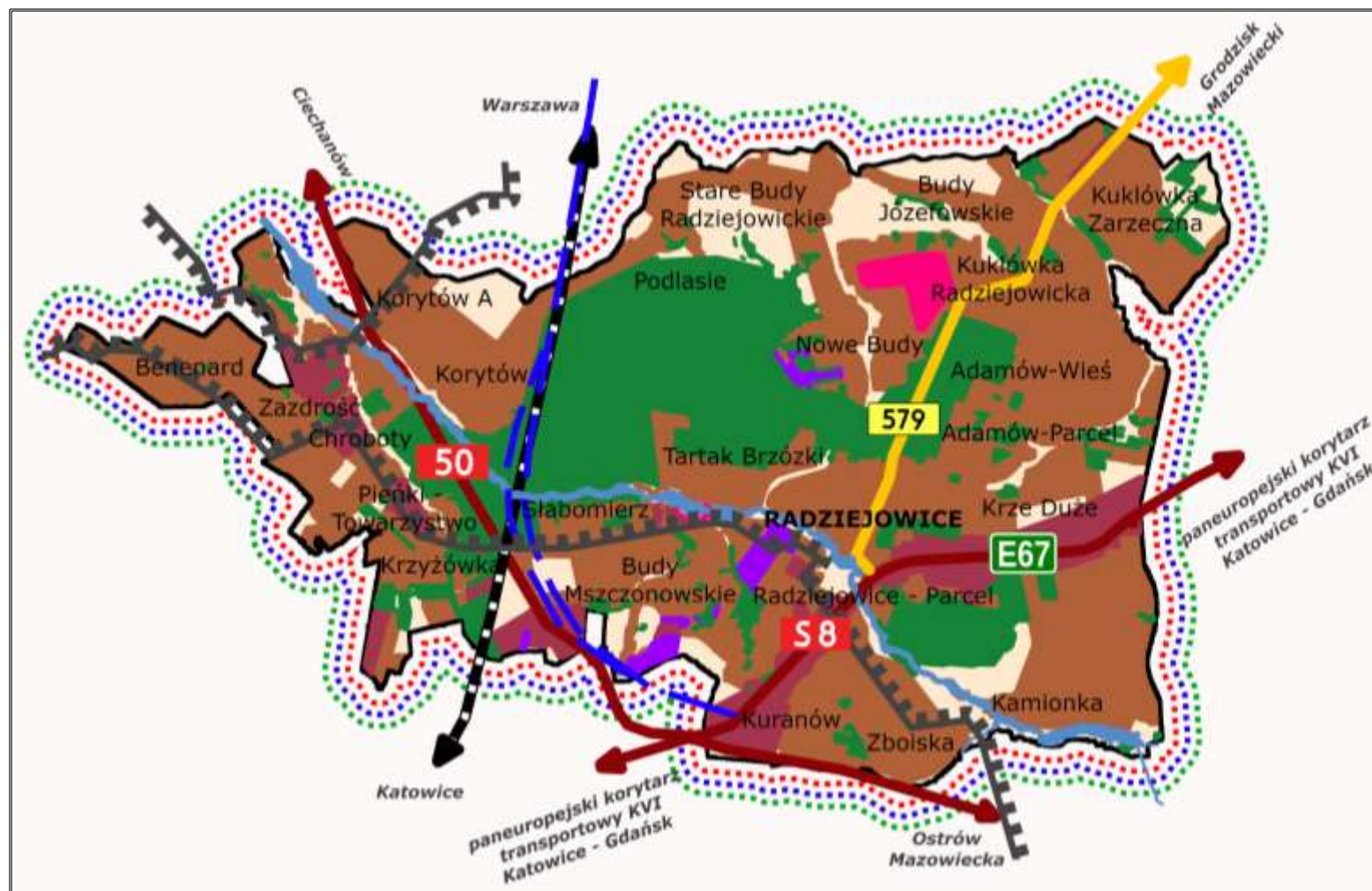
Przewiduje się rozwój przestrzenny gminy Radziejowice zarówno w charakterze jakościowym (przekształcenia przestrzenne, modernizacja istniejących obiektów), jak i ilościowym (nowe tereny pod zabudowę mieszkaniową, inwestycyjną i turystyczno-rekreacyjną). Planowany jest również dalszy rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, co podniesie atrakcyjność gminy pod względem mieszkaniowym, jak i inwestycyjnym.

Opracowany model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Radziejowice zawiera rozmieszczenie części planowanych działań, stanowiących kluczowe obszary i kierunki interwencji.

Na poniższym rysunku przedstawiono model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Radziejowice opracowany na podstawie:

- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radziejowice,
- Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze,
- Strategii rozwoju obszaru otoczenia Centralnego Portu Komunikacyjnego 2040 PROJEKT v.1.8.2 z 08.09.2022 r.,
- ogólnodostępnych serwisów mapowych.

Rysunek 2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Radziejowice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radziejowice, Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze, Strategii rozwoju obszaru otoczenia Centralnego Portu Komunikacyjnego 2040 PROJEKT v.1.8.2 z 08.09.2022 r., oraz ogólnodostępnych serwisów mapowych.

Legenda:

Strefy funkcjonalne polityki przestrzennej	
	obszary rolne
	strefa mieszkaniowa i uslugowo mieszkaniowa
	strefa aktywnosci gospodarczej, uslug, przemyslu, obslugi ruchu tranzytowego, skladow
	obszar uslug turystyki, sportu i rekreacji oraz obszary poeksploatacyjne
	przeznaczone do rekultywacji leśnej, wodnej i innej, w tym rekreacyjnej
	obszary wydobycia kopalin oraz produkcji związanej z eksploatacją
	obszary lasow przeznaczone do zagospodarowania leśnego
System transportowy	
	linie kolejowe
	drogi krajowe i ekspresowe
	drogi wojewódzkie
System osadniczy	
	granica Gminy Radziejowice
RADZIEJOWICE	ośrodek lokalny, siedziba gminy Radziejowice
Chroboty	miejscowość sołecka
System przyrodniczy	
	obszar szczególnego zagrozenia powodzią od rzeki Pisia Gagolina
	obszary chronione: Rezerwat Przyrody Dąbrowa Radziejowska, Obszar Chronionego Krajobrazu, Obszar Natura 2000
Obszary Strategicznej Interwencji	
	Żyrardowski obszar strategicznej interwencji
	MOF Żyrardów

Założenia Centralnego Portu Komunikacyjnego (CPK)

	obszar najsilniejszych powiazan funkcjonalnych z obszarem Centralnego Portu Komunikacyjnego (CPK)
---	---

  wariant preferowany linii KDP i węzła kolejowego

4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Radziejowice

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej określono na podstawie kierunków rozwoju struktury przestrzennej Gminy, wskazanych w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Radziejowice oraz Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego.

O kierunku rozwoju Gminy Radziejowice decyduje jej tradycyjna rola rekreacyjno-mieszkaniowa oraz silne oddziaływanie pobliskiej Warszawy. Wschodnia część gminy Radziejowice położona jest w obszarze metropolitalnym stolicy, a cały obszar gminy pozostaje pod wpływem presji aglomeracji warszawskiej. Pod budownictwo przeznaczone są głównie tereny północno-zachodnie, północno-wschodnie oraz wschodnie gminy. Istotnym elementem w strukturze przestrzennej gminy jest również infrastruktura turystyczna, która stanowi duży potencjał rozwojowy całego obszaru gminy. Rozwój przestrzenny powinien następować w pasmach utworzonych wzdłuż korytarzy komunikacyjnych.

Tereny aktywności gospodarczej związanej z usługami z zakresu turystyki i rekreacji wyznaczono w zachodniej i centralnej części gminy. Zagospodarowanie turystyczne oraz baza noclegowa gminy wymagają podjęcia wielu przedsięwzięć mających na celu zwiększenie dostępności oraz podniesienie standardu usług z zakresu turystyki i rekreacji.

Ośrodkiem skupiającym usługi kulturalno-administracyjne oraz inne elementy infrastruktury społecznej jest wieś Radziejowice. Przewiduje się realizowanie celów publicznych w obszarze całej gminy – stosownie do potrzeb.

Przestrzeń rolnicza na terenie gminy w ostatnich latach ulega zmniejszeniu na korzyść rozwoju osadnictwa. Produkcja rolna przewidywana jest tylko w niewielkiej części gminy, na obszarach o kompleksach żyznych gleb, dla pozostałych terenów rolnych gminy zakłada się rozwój osadnictwa oraz pozarolniczych dziedzin gospodarki, w formie małych i mikro-przedsiębiorstw. Ponadto przewiduje się ochronę istniejącego drzewostanu lasów zgodnie z przepisami odrębnymi.

Tereny mieszkaniowe

Tereny mieszkaniowe powiązane z istniejącą siecią osadniczą stanowią podstawowy kierunek zagospodarowania gminy. Szczególnie mieszkalny charakter mają tereny charakteryzujące się położeniem w obszarze dogodnego dojazdu oraz w obszarach, gdzie istnieją już sieci infrastruktury technicznej. Uzasadnieniem takiej polityki jest wzrastające zainteresowanie zamieszkaniem na terenie gminy Radziejowice mieszkańców z okolicznych miast, również z Warszawy. Ze względu na walory przyrodniczo-krajobrazowe Gmina posiada atrakcyjne obszary pod rozwój budownictwa jednorodzinnego i letniskowego.

Rozwój mieszkalnictwa uzależniony jest od objęcia gminy planem rozbudowy sieci infrastruktury technicznej: wodociągowej, kanalizacji, gazowej, energetycznej.

Zabudowa mieszkaniowa powinna uwzględniać ograniczenia wynikające z uciążliwości lokalizowania obiektów mieszkalnych w bezpośrednim sąsiedztwie linii kolejowej, dróg kołowych o natężonym ruchu samochodowym oraz obszarów przemysłowych. Pod uwagę winny być brane również ograniczenia związane z występowaniem terenów w bezpośrednim sąsiedztwie przyrodniczych obszarów chronionych oraz cennych kulturowo.

Osadnictwo

Przewiduje się wzrost liczby mieszkańców gminy, a tym samym zagęszczenie sieci osadniczej. Przewiduje się znaczny wzrost terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową o dużym komforcie przestrzennym, a także porządkowanie i sanację istniejącej zabudowy. Należy dążyć do ograniczenia rozproszenia zabudowy poprzez przyjęcie zasady dogęszczania istniejących jednostek osadniczych. Sieć osadnicza będzie powstawać w oparciu o istniejące ośrodki, sieć dróg istniejących i projektowanych oraz infrastrukturę techniczną istniejącą i projektowaną.

Przewiduje się utworzenie trzech centrów²⁹ następujących wsi: Radziejowice, Korytów – Korytów A, Kukłówka Radziejowicka – Kukłówka Zarieczna.

W południowo – zachodniej części gminy wyznaczono tereny aktywności gospodarczej, na których planowana jest lokalizacja inwestycji z zakresu usług rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, działalności konferencyjno – szkoleniowej, biznesowej edukacyjnej i naukowej i handlowej. Wyznaczenie strefy aktywności gospodarczej spowoduje wzrost zapotrzebowania na tereny mieszkaniowe zarówno zabudowy jedno- jak i wielorodzinnej, a także rozwój drobnych usług, hoteli, moteli, handlu, gastronomii i innych usług związanych zarówno z obsługą sąsiednich terenów, jak i obsługą zabudowy mieszkaniowej. Dlatego w sąsiedztwie, w terenach przyległych do wyznaczonych stref aktywności gospodarczej wyznacza się obszary zabudowy usługowo - mieszkaniowej.

²⁹ Przez centrum wsi (obszar przestrzeni publicznej) należy rozumieć istniejący lub planowany do wydzielenia w ramach danej miejscowości obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców poprawy jakości ich życia, i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno - przestrzenne. (Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Radziejowice).

Tereny gospodarczo-usługowe

Wzdłuż drogi krajowej nr 8 przewiduje się obszary wielofunkcyjnego rozwoju gospodarczego obejmującego przemysł, składy, handel, magazyny oraz usługi obsługi ruchu tranzytowego z uwzględnieniem obszaru mieszczącego się w granicach Bolimowsko-Radziejowickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Tereny te zlokalizowane są w miejscowościach: Krze Duże, Radziejowice, Radziejowice Parcel oraz Kuranów.

Do głównych ośrodków osadniczych, które posiadają atrakcyjne tereny gospodarczo usługowe, należą: Radziejowice, Korytów z Korytowem A oraz Kuklówka Radziejowicka z Kuklówką Zarzeczną.

W sąsiedztwie drogi krajowej nr 50 i węzła komunikacyjnego w okolicy wsi Słabomierz oraz Budy Mszczonowskie zakłada się wielofunkcyjny rozwój działalności gospodarczej związanej z rozwojem usług handlu i produkcji wyznaczonych po wschodniej stronie drogi nr 50.

Natomiast dla terenów na zachód od drogi krajowej nr 50, z uwagi na funkcjonowanie parku wodnego SUNTAGO, przewiduje się rozwój w kierunku usług rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, a także działalności konferencyjno – szkoleniowej. Zakłada się, że realizacja ww. usług zaktywizuje rozwój aktywności w miejscowościach Krzyżówka i Pieńki-Towarzystwo, jak również miejscowości w ich najbliższym sąsiedztwie.

Realizacja usług turystycznych, handlowych, produkcyjnych i innych nieuciążliwych dla środowiska, jest szansą na rozwój ekonomiczny gminy Radziejowice. Planowane jest by obszar południowo – zachodniej część Gminy oraz jego okolice w przyszłości stanowiły wielofunkcyjne centrum rozwoju gospodarczego gminy Radziejowice.

Na terenach przylegających do planowanego obszaru aktywności gospodarczej zakłada rozwój terenów stanowiących zaplecze mieszkaniowo - usługowe. Ustala się ponadto tereny wielofunkcyjnego rozwoju gospodarczego w północno-zachodniej części gminy w miejscach przebiegu obwodnicy Żyrardowa.

Istotne są działania mając na celu zwiększenie dostępności i powierzchni przygotowanych i potencjalnych terenów inwestycyjnych.

Uwzględnia się w ww. strefach ograniczenia wynikające z lokalizowania obiektów negatywnie oddziałujących na środowisko w sąsiedztwie terenów mieszkalnych, obszarów cennych kulturowo i przyrodniczo. Dla obszarów użytkowanych nierolniczo oddziaływanie prowadzonej działalności gospodarczej (ciepło, hałas, wibracje, pola magnetyczne do powietrza, wody i gleby) nie może przekraczać granicy terenu, do którego właściciel posiada tytuł prawny oraz norm właściwych dla przeznaczenia terenów sąsiednich i dopuszczalnych w tym zakresie.

Tereny rolne

Na terenie gminy przewidziano ograniczenie i restrukturyzację zagospodarowania rolniczego i jego obsługi w kierunku rozwoju mieszkalnictwa oraz na wybranych terenach funkcji rekreacji, usługowych, przemysłu i składów. Produkcja rolna będzie zachowana tylko w niewielkiej części gminy w obszarach występowania kompleksów żyznych gleb – zachodnia oraz północna części gminy. Dla pozostałych terenów rolnych gminy zakłada się rozwój osadnictwa oraz rozwój pozarolniczych dziedzin gospodarki.

Ze względu na niską klasę bonitacyjną gruntów na obszarze gminy, przewiduje się w przyszłości rozwój innych kierunków zagospodarowania (możliwość lokalizacji terenów mieszkaniowych, gospodarczo - usługowych, bądź wprowadzenia zalesień).

Rozwój systemów infrastruktury technicznej

Założono systematyczny, równoległy z zagęszczaniem sieci osadniczej oraz liczbą inwestycji, rozwój infrastruktury technicznej. Zakłada się zwiększenie sieci energetycznej. Lokalizacja obiektów produkcji energii nie powinna kolidować z innymi funkcjami terenów.

Dla usprawnienia układu komunikacyjnego gminy przewidziano modernizację istniejących dróg gminnych w sposób zapewniających dogodne i bezpieczne warunki ruchu pieszego i rowerowego oraz ustalono wprowadzenie nowych dróg gminnych. W pierwszej kolejności jako drogi gminne należy zakwalifikować istniejące drogi obsługujące ruch lokalny. Przy projektowaniu nowych dróg należy w szczególności uwzględnić obszary przeznaczone pod rozwój osadnictwa.

Przewiduje się też przebudowę i modernizację dróg krajowych zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego oraz programami budowy dróg krajowych i wojewódzkich.

Wartości przyrodnicze

Poprawa i ochrona warunków środowiska przyrodniczego nastąpi poprzez ustalenie ochrony walorów kulturowych i przyrodniczych oraz poprawę standardów środowiska.

Dopuszcza się przekształcenia terenu wraz z zaleceniem działań, które zapewnią:

- ochronę terenów bagiennych i podmokłych,
- zachowanie istniejących cennych zbiorowisk roślinnych o dużym stopniu naturalności,
- zachowanie w terenach rolniczych zadrzewień wzdłuż dróg, zadrzewień śródpolnych,
- ochronę naturalnych zbiorników wodnych przed ich zniszczeniem oraz budowę zbiorników małej retencji na obszarach wskazanych pod zabudowę.

Wartości kulturowe

Przewidziano kształtowanie harmonijnego, współczesnego krajobrazu kulturowego z uwzględnieniem uwarunkowań i tradycji historycznych oraz regionalnych.

Ochrona dotyczy:

- zabytków archeologicznych,
- zabytków wpisanych do rejestru zabytków,
- zabytków będących w ewidencji konserwatorskiej,
- terenów o cennych walorach kulturowo – krajobrazowych.

Polityka społeczna Gminy

Obiekty infrastruktury społecznej mogą być lokalizowane w zależności od potrzeb w głównych ośrodkach subgminnych. Największa koncentracja tych obiektów wskazana jest w ośrodkach osadniczych: Radziejowice – Tartak Brzózki, Korytów – Korytów A oraz Kukłówka Radziejowicka – Kukłówka Zarzeczna.

Ryzyko powodziowe

Według Map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodziowego wzdłuż rzeki Pisia Gągolina. Najbardziej zagrożonym terenem są obszary zalewowe wzdłuż rzeki, w tym przede wszystkim tereny zamieszkałe i zurbanizowane.

Zgodnie z art. 77 ust 1. pkt 3. ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku – Prawo wodne (Dz.U. z 2022 r. poz. 2625 ze zm.) na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zakazuje się lokalizowania nowych cmentarzy oraz gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenia przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania. Jednakże zgodnie z art. 77 ust. 3 ustawy Prawo wodne: *„Jeżeli nie spowoduje to zagrożenia dla jakości wód w przypadku wystąpienia powodzi, właściwy organ Wód Polskich może, w drodze decyzji, zwolnić od zakazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, określając warunki niezbędne dla ochrony jakości wód”*.

Ponadto zgodnie z art. 390 ust 1. ustawy Prawo wodne przy lokalizowaniu na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz nowych obiektów budowlanych wymagane jest pozwolenie wodnoprawne.

Tereny znajdujące się w ramach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią podlegają określёнemu zagospodarowaniu, gdzie zgodnie z art. 166 pkt. 10 ustawy Prawo wodne

planowane zagospodarowanie nie może m.in. naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym czy stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska oraz utrudnia zarządzanie ryzykiem powodziowym. Ponadto w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. z 2016 r. poz. 1841), którego obowiązywanie zostało wydłużone, zgodnie z art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2368), zostały zidentyfikowane główne cele zarządzania ryzykiem powodziowym, w tym cel główny obejmujący zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego a w jego zakresie cel szczegółowy określony jako wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią

Przeciwdziałanie skutkom suszy prowadzi się zgodnie z Planem przeciwdziałania skutkom suszy z dnia 15 lipca 2021 (Dz.U. z 2021 r. poz. 1615) z 3 września 2021 r. przyjętym rozporządzeniem Minister Infrastruktury.

Należy promować i w pierwszej kolejności rozważać działania zakładające naturalne metody retencji, a budowanie retencji sztucznej należy traktować jako działania ostatecznego wyboru. Nowe działania inwestycyjne w gospodarce wodnej, kształtowanie sztucznej retencji musi zostać poprzedzone szeregiem analiz, dotyczących ich warunków i procedur, które muszą być zgodne z aktualnie obowiązującymi przepisami środowiskowymi oraz być adekwatne do potrzeb w zakresie retencji.

Zaplanowane działania w ramach niniejszej Strategii Rozwoju Gminy Radziejowice na lata 2023-2030 należy realizować z uwzględnieniem zapisów planów zarządzania ryzykiem powodziowym i planu przeciwdziałania skutkom suszy.

Na terenie gminy obowiązuje Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły, przyjęty Rozporządzeniem rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. (Dz.U. poz. 1841). Głównym celem PZRP jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń i obniżeniu strat powodziowych. Obecnie trwają prace nad aktualizacją Planów zarządzania ryzykiem powodziowym.

Obszar gminy podlega również pod Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły. Na obszarze tym obowiązuje dokument o nazwie „Aktualizacja Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” ustanowiony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

(Dz. U. 2016 r. poz. 1911 ze zm.). Główne sposoby użytkowania wód według Planu Gospodarowania Wodami na obszarach Dorzecza Wisły to: pobór wody na cele komunalne, gospodarcze i przemysłowe, pobór wody na cele technologiczne i chłodnicze, pobór wody na cele rolnictwa, leśnictwa, energetyka wodna, żegluga, rybactwo i wędkarstwo. W roku 2022 zostanie ustanowiony nowy Plan gospodarowania wodami o nazwie „Druga aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły”.

Centralny Port Komunikacyjny

Misją Centralnego Portu Komunikacyjnego (CPK) jest stworzenie uniwersalnego systemu transportu pasażerskiego poprzez wybudowanie i eksploatację rentownego, innowacyjnego węzła transportowego, który z jednej strony uzyska miejsce w pierwszej dziesiątce najlepszych portów lotniczych świata, z drugiej doprowadzi do przebudowy krajowego systemu transportu kolejowego jako atrakcyjnej alternatywy dla transportu drogowego i obejmującego wszystkie obszary Polski, zapewniając jednocześnie rozwój i trwałą integrację aglomeracji warszawskiej i łódzkiej.

W Koncepcji CPK dostrzeżono wpływ planowanej infrastruktury na rozwój gospodarczy i urbanistyczny. W bezpośrednim otoczeniu CPK założono możliwość powstania takich przedsięwzięć jak centra logistyczne, hub towarowy, high tech city, kampus uczelni wyższych czy ośrodek EXPO. Dostrzeżono, że wyjątkowy poziom skomunikowania regionu jest przesłanką do jego dynamicznego rozwoju gospodarczego. Koncepcja CPK, obok opisu nowych przedsięwzięć, kładzie również nacisk na wykorzystanie dziedzictwa kulturowego regionu do rozwoju jego funkcji turystycznej³⁰.

Gmina Radziejowice zlokalizowana jest na obszarze najsilniejszych powiązań funkcjonalnych z obszarem Centralnego Portu Komunikacyjnego (CPK)³¹. Lokalizacja ta może stanowić istotny czynnik rozwoju gospodarczego gminy poprzez wpływ na większą mobilność ludzi oraz stworzenie nowych możliwości dla inwestorów, biznesu i rozwoju turystyki. Jednak budowa ewentualnej nowej linii kolejowej dużych prędkości z infrastrukturą towarzyszącą na terenach gminy Radziejowice charakteryzujących się potencjałem inwestycyjnym może skutkować ich wyłączeniem z możliwości lokowania zabudowy usługowej bądź produkcyjno-magazynowej. A to w konsekwencji wiąże się z ryzykiem utracenia przyszłych wpływów z podatków do budżetu Gminy (m.in. podatków od nieruchomości czy podatku dochodowego od osób prawnych). Ponadto ewentualna nowa infrastruktura towarzysząca liniom kolejowym (np. wiadukty) może generować dodatkowe wydatki z budżetu Gminy Radziejowice. Optymalnym rozwiązaniem byłoby wykorzystanie istniejącej linii kolejowej przebiegającej

³⁰ Strategia rozwoju obszaru otoczenia Centralnego Portu Komunikacyjnego 2040 PROJEKT v.1.8.2 z 08.09.2022 r.

³¹ Jak wyżej.

przez teren gminy na potrzeby CPK. Należy również zwrócić uwagę na minimalizowanie wpływu inwestycji CPK na jakość życia mieszkańców (minimalizacja hałasu i drgań), a także minimalizacja oddziaływania na środowisko, w tym obszary chronione, które występują na prawie 66% powierzchni gminy.

5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

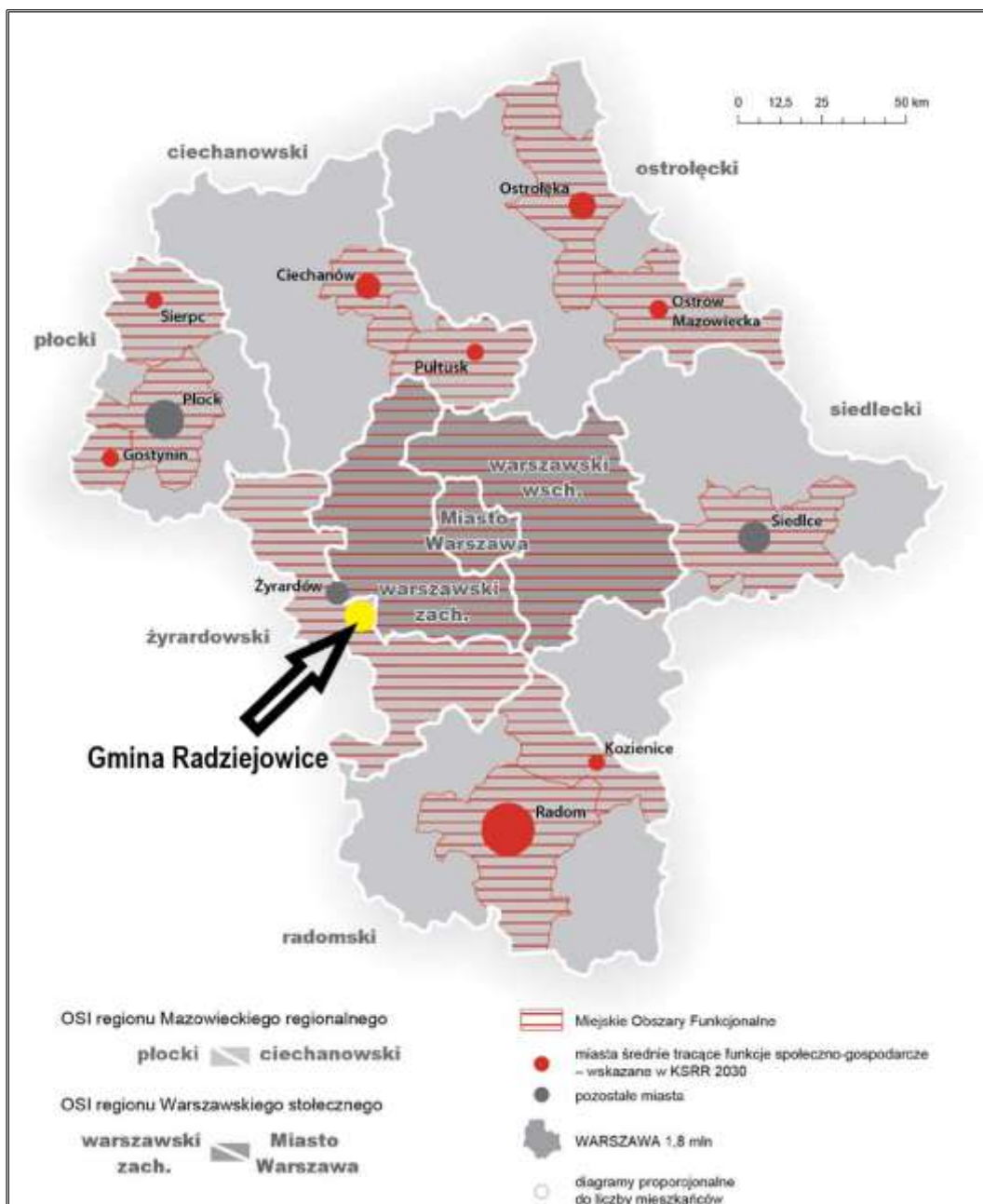
Według Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 obszar strategicznej interwencji definiowany jest jako „wskazany w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna, łącząca inwestycje finansowane z różnych źródeł, w tym w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne i w zasoby ludzkie, lub rozwiązania regulacyjne”.

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze wyznacza w województwie mazowieckim dwa rodzaje Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI), uwzględniające również OSI z poziomu krajowego, wskazane w Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) oraz Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030): problemowe w poziomie podregionów NUTS 3 oraz bieguny wzrostu – miejskie obszary funkcjonalne.

Gmina Radziejowice zaliczona została do następujących obszarów strategicznej interwencji (OSI) województwa mazowieckiego:

- OSI - problemowe:
 - OSI regionu Mazowieckiego regionalnego: Żyrardowski obszar strategicznej interwencji,
- OSI - Miejskie obszary funkcjonalne (MOF) - bieguny wzrostu:
 - MOF miast subregionalnych i miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze – potencjalne bieguny wzrostu: MOF Żyrardów.

Rysunek 3. Położenie Gminy Radziejowice na tle obszarów strategicznej interwencji w województwie mazowieckim

Źródło: Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze

MOF miast subregionalnych i miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze – potencjalne bieguny wzrostu.

W przypadku Żyrardowa jako miasta subregionalnego niezbędne jest efektywne wykorzystanie potencjału, którym dysponuje oraz wzmocnienie współpracy w obszarach funkcjonalnych, tak aby miasto to mogło pełnić rolę „bieguna wzrostu” w skali subregionalnej. Efektywna współpraca i współzarządzanie w obrębie miejskich obszarów funkcjonalnych, skoncentrowane na niwelowaniu ponadlokalnych problemów i barier rozwojowych, przyczynią się do wzmocnienia powiązań funkcjonalnych między miastem i otaczającymi je obszarami.

Pozwoli to na włączenie obszarów wiejskich w procesy rozwojowe i ich pobudzenie gospodarcze. Sprzyjać temu będzie koncentracja współpracy na:

- działaniach wspólnych dla wszystkich MOF,
- rozwoju lokalnych rynków pracy i aktywizacji zawodowej mieszkańców, w tym w zakresie dostosowania oferty edukacyjnej i doradztwa zawodowego, zapewniając równowagę popytowo-podażową na rynku pracy oraz niwelując zjawisko bezrobocia strukturalnego,
- zwiększeniu atrakcyjności inwestycyjnej i wspieraniu przedsiębiorczości w celu rozwoju nowych gałęzi gospodarki, w tym w zakresie przemysłu przyszłości oraz zielonych (zrównoważonych) inwestycji,
- rozwoju uczelni wyższych w ośrodkach subregionalnych.³²

Żyrardowski obszar strategicznej interwencji

Z uwagi na predyspozycje i możliwości produkcyjne obszaru, planowane działania powinny obejmować m.in. rozwój nowoczesnej bazy skupowo-przetwórczej, wdrażanie rozwiązań technologicznych i organizacyjnych podnoszących konkurencyjność przedsiębiorstw rolnych, wspieranie usieciowienia i rozwoju klastrów oraz grup i organizacji producentów na bazie istniejących specjalizacji rolnych, a także ich promocję i ukierunkowanie na eksport. Ponadto, w podregionie tym należy rozwijać, w sposób spójny i skoordynowany, ofertę inwestycyjną dla dużych przedsiębiorstw, wykorzystując dogodne warunki komunikacyjno-geograficzne. Natomiast w kontekście poprawy warunków życia mieszkańców, ważne jest zwiększenie dostępności do infrastruktury sieciowej, zwłaszcza kanalizacyjnej i gazowej. W celu poprawy jakości powietrza w podregionie kluczowe są również inwestycje w niskoemisyjne źródła ciepła i transport publiczny.

Działania w OSI żyrardowskim skoncentrowane będą na wskazanych poniżej obszarach:

- kreowanie warunków dla rozwoju specjalizacji podregionu poprzez:
 - rozwój skoordynowanej oferty inwestycyjnej,
 - wspieranie usieciowienia gospodarki podregionu,
 - wzmacnianie wykształconych specjalizacji gospodarczych, w tym rozwój bazy skupowo-przetwórczej dla produktów rolnych,
 - wdrażanie przyjaznych dla środowiska rozwiązań technologicznych w przedsiębiorstwach.;
- poprawa stanu środowiska poprzez:
 - rozbudowę i modernizację systemów kanalizacyjnych, gazowych i ciepłowniczych,

³² Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze, przyjęta uchwałą nr 72/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 maja 2022 r.

- rozwój zintegrowanego, niskoemisyjnego transportu zbiorowego poprawiającego dostępność przystanków kolejowych i centrów lokalnych, w szczególności na obszarach wykluczenia transportowego,
- rozwój sieci tras rowerowych i infrastruktury dla pieszych.³³

6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy Radziejowice

Na terenie gminy Radziejowice nie wyznacza się obszarów strategicznej interwencji na poziomie lokalnym.

7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Radziejowice na lata 2023-2030 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie wdrażanie dokumentu, a następnie jego monitoring i ewaluację.

Działania wyznaczone w dokumencie wynikają z kompetencji Gminy oraz ze zdiagnozowanych problemów i potrzeb mieszkańców. Ich koordynacja należy do obowiązku władzy wykonawczej Gminy Radziejowice – Wójta.

Wdrażanie Strategii będzie obejmować w szczególności:

- realizację przypisanych działań,
- ewaluację i monitorowanie procesu realizacji działań określonych w strategii,
- kreowanie i przyjmowanie propozycji nowych działań od partnerów i interesariuszy strategii,
- koordynację procesu jej aktualizacji we współpracy z Radą Gminy Radziejowice,
- zapewnianie promocji strategii,
- poszukiwanie, wraz z innymi podmiotami zaangażowanymi pozabudżetowych źródeł finansowania dla działań.

Wójt Gminy Radziejowice będzie koordynował realizację założeń Strategii, które wykonywane będą przez poszczególne referaty i pracowników Urzędu Gminy Radziejowice oraz kierowników, dyrektorów gminnych jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za wdrażanie poszczególnych kierunków działań przydzielonych im ze względu na posiadane kompetencje w danym zakresie.

³³ Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze, przyjęta uchwałą nr 72/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 maja 2022 r.

Rada Gminy Radziejowice będzie wsparciem strategicznym przy realizacji strategii oraz podejmowaniu decyzji strategicznych.

Ponadto w Strategii znajdują się również działania, których realizację wspierać mogą, organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorcy z terenu gminy, partnerzy społeczno-gospodarczy. Stąd istotne jest również wdrażanie skutecznych mechanizmów współdziałania między Gminą i pozostałymi zainteresowanymi. Wszyscy partnerzy zaangażowani, realizujący działania w ramach Strategii będą aktywnie współpracować z Gminą Radziejowice (liderem i koordynatorem).

Rysunek 4. Podział zadań realizacji Strategii

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Gminy będzie wdrażana poprzez wykorzystanie instrumentów obejmujących narzędzia programowe i finansowe, których zakres przedmiotowy lub kierunki wydatkowania środków podlegają bezpośredniej kontroli ze strony organów samorządu. Należą do nich m.in. programy branżowe, strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów, uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, projekty międzysektorowe i międzyorganizacyjne, w tym zlecenie organizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym czy klubom

sportowym.

Dodatkowo rekomendowane jest również przyjęcie i aktualizacja szczegółowych programów i planów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji w zakresie celów wskazanych w Strategii w poszczególnych dziedzinach (np. pomocy społecznej, ochrony środowiska, rewitalizacji, gospodarki niskoemisyjnej oraz pozostałych strategii i programów jednorocznych).

Wobec powyższego, dla sprawnej realizacji przedmiotowej strategii zasadne będzie opracowywanie i wdrażanie następujących dokumentów (strategii, programów, planów) wykonawczych:

- Programu Ochrony Środowiska,
- Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- Programu Opieki nad Zabytkami,
- Wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym Gminy,
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Programu Profilaktyki i rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Programu Przeciwdziałania Narkomani,
- Programu Wspierania Rodziny.

Ważnym aspektem wdrażania Strategii jest również zachęcanie lokalnej społeczności do aktywnego udziału w planowaniu i realizacji zaplanowanych działań, przyczyniających się do rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy. Pełna wersja Strategii znajdować się będzie na stronie internetowej Gminy oraz dostępna będzie do wglądu w Urzędzie Gminy Radziejowice.

Monitoring wdrażania Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami i celami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu pozyskanych informacji oraz danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych.

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji działań i osiągnięcia celów,
- prognozowanie możliwych zmian warunków realizacji Strategii,
- podjęcie czynności naprawczych i zabezpieczających,
- informowanie lokalnej społeczności o osiągniętych efektach,
- zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych.

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości Strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i działań strategii, rozwiązywanie problemów. Ewaluacji podlegać będzie materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen, a także ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

Sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji będzie realizowana w okresach rocznych, w oparciu o analizę wskaźnikową, na podstawie własnych danych i informacji statystyki publicznej generowanej przez Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, a także statystyk realizatorów działań. Organem odpowiedzialnym za monitorowanie będzie Wójt Gminy Radziejowice, który realizuje swoje zadania poprzez jednostki podległe.

Ponadto do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących ze sprawozdań i raportów. Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania Strategii będzie stopień realizacji zaplanowanych w niej działań.

Informacje przede wszystkim zawarte będą w sporządzanym w terminie do dnia 31 maja każdego roku, raporcie o stanie gminy, który wynika z nałożonymi na jednostki samorządu terytorialnego zobowiązaniem wynikającym z art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r. poz. 40). Prowadzony monitoring pozwoli na wykrycie zagrożenia w zakresie braku realizacji danego zadania i osiągnięcia założonych wskaźników oraz na ewentualną konieczność modyfikacji planowanych do realizacji działań lub podmiotów współpracujących przy ich realizacji.

Do roku od zakończenia realizacji Strategii sporządzony zostanie raport z ewaluacji zawierający podsumowanie efektów wybranych do realizacji działań w całym okresie jej wdrażania. Pozwoli to uzyskać pełny obraz i ocenę realizacji założeń Strategii. Będzie on również określał wnioski i rekomendacje, które pozwolą usprawnić proces wdrażania Strategii na kolejne lata.

8. Źródła finansowania Strategii Rozwoju

Zaplanowane do realizacji działania wskazane w Strategii, oprócz odpowiednich zasobów ludzkich i rzeczowych, muszą posiadać odpowiednie zasoby finansowe. Efektywna polityka rozwoju Gminy powinna wykorzystywać dostępne zewnętrzne środki finansowe oraz być dostosowana do możliwości budżetowych. Gmina Radziejowice, przystępując do realizacji

danego działania, w pierwszej kolejności analizuje możliwość pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania na ten cel, tj.

- środki pochodzące z budżetu państwa,
- środki budżetowe jednostek samorządu terytorialnego województwa, powiatu,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz w ramach Wspólnej Polityki Rolnej,
- fundusze celowe np. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej czy Funduszu Sprawiedliwości,
- fundusze Europejskiego Instrumentu Odbudowy,
- inne fundusze związane z funkcjonowaniem Unii Europejskiej np. Fundusze Norweskie, fundusze EOG,
- środki sektora pozarządowego oraz środki prywatne w ramach partnerstwa publiczno – prywatnego,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe rynku kapitałowego.

Główne źródła finansowania działań oraz wkładu własnego stanowi budżet Gminy. Część działań przewidzianych w Strategii należy do zadań realizowanych w ramach funkcjonowania gminnych jednostek organizacyjnych. Wobec tego środki na te działania pochodzą będą z dochodów własnych Gminy. Realizacja części działań zakłada również współpracę z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, stowarzyszeniami, pozostałymi partnerami. Współpraca ta może również opierać się na wspólnym finansowaniu działań, przekazaniu dotacji na ich realizację.

W poniższej tabeli przedstawiono szacunkowy harmonogram realizacji działań wyznaczonych w Strategii.

Tabela 9. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Gminy Radziejowice na lata 2023-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania								Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Cel strategiczny 1. Rozwinięte funkcje mieszkaniowe i społeczne.											
Cel operacyjny 1.1 Atrakcyjne warunki mieszkaniowe.	Wzrost powierzchni uzbrojonych terenów pod mieszkalnictwo z obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego.	Wyposażenie terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkalne w niezbędną infrastrukturę techniczną,									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; Budżet podmiotów realizujących zabudowę mieszkaniową.
	Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa.	Budowa Strażnic Ochotniczej Straży Pożarnej i świetlic wiejskich.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Doposażenie jednostek OSP.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 1.2. Rozbudowana infrastruktura społeczna.	Poprawa stanu technicznego oraz dostępności obiektów użyteczności publicznej.	Modernizacja, przebudowa i rozbudowa budynków użyteczności publicznej.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Doposażenie budynków użyteczności publicznej.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

Strategia Rozwoju Gminy Radziejowice na lata 2023-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania							Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.	
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029		2030
		Budowa budynku Urzędu Gminy Radziejowice.									Budżet własny Gminy; Środki własne mieszkańców; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Zwiększenie efektywności działania instytucji samorządowych.	Wzrost liczby usług publicznych świadczonych elektronicznie.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Zmodernizowanie systemów obsługi klienta w instytucjach samorządowych.										Budżet własny Gminy.	
Racjonalna gospodarka zdolnością inwestycyjną Gminy Radziejowice.										Budżet własny Gminy.	
	Poprawa warunków funkcjonowania placówek zapewniających opiekę dzieciom do lat 3, przedszkoli oraz jednostek oświatowych i sportowo-rekreacyjnych.	Zapewnienie opieki dzieciom do lat 3 w żłobkach i klubach malucha.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Modernizacja, rozbudowa i doposażenie przedszkoli.										Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	
Modernizacja i rozbudowa szkół.										Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	
Poszerzenie oferty edukacyjno-rozwojowo-wychowawczej przedszkoli i szkół.										Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe	

Strategia Rozwoju Gminy Radziejowice na lata 2023-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania							Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.	
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029		2030
											fundusze krajowe i zagraniczne.
		Modernizacja, rozbudowa i budowa obiektów sportowo-rekreacyjnych.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 1.3. Zintegrowane i zaktywizowane społeczeństwo.	Wyższy standard życia we wszystkich grupach wiekowych mieszkańców.	Rozszerzenie oferty usług społecznych skierowanych do wszystkich grup wiekowych.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Utworzenie nowych programów aktywizujących mieszkańców.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Ułatwienie dostępu do miejsc aktywizujących lokalną społeczność.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Aktywizacja mieszkańców objętych opieką społeczną oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Zwiększenie liczby programów profilaktycznych i aktywizacyjnych mieszkańców.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Zwiększenie skali wsparcia psychologicznego dzieci i młodzieży.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

Strategia Rozwoju Gminy Radziejowice na lata 2023-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania							Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.	
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029		2030
		Usunięcie barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych i starszych.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel strategiczny 2. Atrakcyjne warunki inwestycyjne oraz wykorzystany potencjał turystyczny.											
Cel operacyjny 2.1. Gmina dostępna dla inwestorów	Wyznaczenie i uzbrojenie w infrastrukturę techniczną terenów inwestycyjnych.	Wyznaczenie terenów inwestycyjnych w planach zagospodarowania przestrzennego.									Budżet własny Gminy.
		Uzbrojone w infrastrukturę techniczną tereny inwestycyjne.									Budżet własny Gminy, Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Pozyskanie nowych inwestorów i rozwój lokalnego handlu.	Realizacja przedsięwzięć na rzecz pozyskania nowych inwestorów, w tym w szczególności z branży przetwórstwa spożywczego i logistyki.									
Cel operacyjny 2.2. Korzystne warunki dla rozwoju gospodarki turystycznej.	Poprawa oferty kulturalnej Gminy.	Poprawa stanu technicznego obiektów instytucji kultury oraz zwiększenie dostępności do oferty kulturalnej.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Rozszerzenie oferty turystyczno – promocyjnej Gminy.	Stworzenie oferty turystyczno-promocyjnej Gminy Radziejowice oraz gmin z subregionu żyrardowskiego.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Modernizacja i rozbudowa infrastruktury okoturystycznej.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Modernizacja i rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej.									Budżet własny Gminy;

Strategia Rozwoju Gminy Radziejowice na lata 2023-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania							Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.	
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029		2030
											Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Promocja turystyczno - rekreacyjna Gminy.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 2.3. Rozbudowana i zmodernizowana infrastruktura techniczna.	Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej (sieć wodociągowa, instalacje do odprowadzania ścieków, sieć elektroenergetyczna, światłowód, sieć gazowa).	Infrastruktura wodociągowa i urządzenia kanalizacyjne na terenie Gminy Radziejowice.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.									Budżet własny Gminy; Środki własne właścicieli nieruchomości; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Rozbudowa i modernizacja sieci gazowej.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznej.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących									Budżet własny Gminy; Środki własne właścicieli nieruchomości;

Strategia Rozwoju Gminy Radziejowice na lata 2023-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania							Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.	
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029		2030
											Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
	Budowa, przebudowa i utrzymanie dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (oświetlenie uliczne, chodniki, drogi rowerowe, mosty).	Budowa i rozbudowa dróg lokalnych na terenie Gminy Radziejowice wraz z infrastrukturą towarzyszącą.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Zapewnienie bezpośredniego dostępu do terenów inwestycyjnych poprzez rozbudowany układ dróg gminnych.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Realizacja spójnej sieci tras rowerowych zgodnych ze standardami wojewódzkimi oraz infrastruktury dla pieszych.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel strategiczny 3. Czyste środowisko naturalne oraz zrównoważony ład przestrzenny.											
Cel operacyjny 3.1. Spójne i atrakcyjne zagospodarowanie przestrzenne gminy.	Efektywne zagospodarowanie przestrzeni publicznej.	Rozbudowa i przebudowa przestrzeni publicznej wraz z jej odpowiednim wyposażeniem.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Wyznaczanie terenów pod działalność inwestycyjną i ochrona istniejących zasobów kulturowych i środowiskowych									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

Strategia Rozwoju Gminy Radziejowice na lata 2023-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania							Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.	
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029		2030
	Bieżąca aktualizacja dokumentów planistycznych w oparciu o potrzeby rozwojowe gminy.	Stąa aktualizacja zapisów w dokumentach planistycznych oraz opracowanie zmian i nowych dokumentów planistycznych.									Budżet własny Gminy.
Cel operacyjny 3.2. Dobry stan środowiska naturalnego z wykorzystaniem OZE.	Poprawa stanu powietrza atmosferycznego.	Termomodernizacja budynków będących w zasobie mieszkaniowym Gminy Radziejowice.									Budżet własny Gminy; Środki własne mieszkańców; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej na terenie Gminy Radziejowice.									Budżet własny Gminy; Środki własne mieszkańców; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Wymiana indywidualnych źródeł ciepła na niskoemisyjne.									Budżet własny Gminy; Środki własne mieszkańców; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Montaż OZE na potrzeby energetyczne budynków.									Budżet własny Gminy; Środki własne mieszkańców; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Ochrona najcenniejszych przyrodniczo obiektów i obszarów na terenie gminy.	Zachowanie w dobrym stanie obszarów cennych przyrodniczo na terenie gminy.									Budżet własny Gminy; Środki własne mieszkańców;

Strategia Rozwoju Gminy Radziejowice na lata 2023-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania								Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
											Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
	Zrównoważone gospodarowanie wodami.	Modernizacja i rozbudowa instalacji melioracyjnych.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Wdrożenie działań służących zmniejszeniu zużycia wody pitnej.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Ochrona naturalnych koryt cieków oraz ochrony naturalnej retencji gruntów, w szczególności retencji leśnej oraz retencji na obszarach zurbanizowanych.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Ochrona przeciwpowodziowa gminy.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych – wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej,									Budżet własny Gminy; Środki własne właścicieli nieruchomości; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych – prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwerozyjnych,									Budżet własny Gminy;; Środki własne właścicieli nieruchomości

Strategia Rozwoju Gminy Radziejowice na lata 2023-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania							Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.	
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029		2030
		zalesianie, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków									Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców,									Budżet własny Gminy; Środki własne właścicieli nieruchomości; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Regularny wywóz nieczystości płynnych,									Budżet własny Gminy;; Środki własne właścicieli nieruchomości Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia									Budżet własny Gminy; Środki własne właścicieli nieruchomości; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Wydajny system zarządzania kryzysowego i obrony cywilnej.	Opracowanie procedur szybkiego reagowania na sytuacje kryzysowe.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Ochrona infrastruktury krytycznej.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe

Strategia Rozwoju Gminy Radziejowice na lata 2023-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania								Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
											fundusze krajowe i zagraniczne.
		Opracowanie efektywnego planu zarządzania kryzysowego i obrony cywilnej.									Budżet własny Gminy.
	Efektywny system gospodarowania odpadami.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie gospodarki odpadami.									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Funkcjonalny system gospodarowania odpadami komunalnymi.									Budżet własny Gminy; Środki własne mieszkańców; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Spadek wyrobów zawierających azbest na terenie gminy.									
	Edukacja ekologiczna.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie ochrony komponentów środowiska (geologia, rzeźba terenu, klimat, wody powierzchniowe i podziemne, gleby, szata roślinna, świat zwierzęcy).									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
	Zapobieganie negatywnym skutkom działania zakładów gospodarujących odpadami w gminie sąsiadującej.	Wyznaczanie w planie miejscowym strefy przemysłowej z zakazem zabudowy miejscowej dla obszaru Bud Mszczonowskich w sąsiedztwie Mszczonowa									Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; Środki prywatne.

Strategia Rozwoju Gminy Radziejowice na lata 2023-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Zadania	Okres wdrażania								Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.	
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030		
		Bieżące monitorowanie stanu i sposobu zagospodarowania działek, na których są lub mają funkcjonować zakłady										Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; Środki prywatne.
		Zawiadamianie odpowiednich organów o nieprawidłowościach w zakresie prowadzonych działalności zakładów										Budżet własny Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; Środki prywatne.

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej opisano fundusze i środki zewnętrzne, które stanowią potencjalne źródła finansowania działań strategicznych.

Fundusze Europejskie na lata 2021-2027

Polityka spójności na lata 2021-2027 ma obejmować następujące fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) oraz Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST).

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego służy wzmocnieniu spójności gospodarczej i społecznej UE, w tym ma łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji.

Fundusz Spójności służy redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu, w tym transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T).

Europejski Fundusz Społeczny+ ma być głównym narzędziem UE służącym zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki.

W ramach **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich** wspierany jest rozwój wsi i obszarów wiejskich oraz sektor rolno-spożywczy. W perspektywie na lata 2021-2027 wyznaczono dziewięć celów w zakresie: zapewnienia rolnikom godziwych dochodów, zwiększenia konkurencyjności, poprawy pozycji rolnika w łańcuchach wartości, przyczyniania się do łagodzenia skutków zmian klimatu i przystosowywania się do nich, a także do zrównoważonej produkcji energii, wydajnego gospodarowania glebą, różnorodności biologicznej i krajobrazu rolniczego, zmian strukturalnych i wymiany pokoleń, zatrudnienia i wzrostu gospodarczego na obszarach wiejskich, zdrowia, żywność i oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe.

Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wspierają przedsięwzięcia, w formie instrumentów zwrotnych, z zakresu ochrony środowiska, efektywności energetycznej, energii odnawialnej, ekologii, ochrony przyrody oraz zarządzania gospodarką wodną i odpadową.

Rządowy Fundusz Dróg

Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (RFRD) stanowi kompleksowy instrument wsparcia realizacji zadań na drogach zarządzanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Jego celem jest

przyspieszenie powstawania nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury drogowej na szczeblu lokalnym, stanowiącej ważny element prawidłowego funkcjonowania i rozwoju gospodarki oraz przyczyniającej się do poprawy poziomu życia obywateli.

Fundusz ma również na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych lokalnej sieci drogowej, a także poprawę oraz zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów inwestycyjnych. Rozwój lokalnej infrastruktury drogowej stanowi przy tym działanie komplementarne do inicjatyw podejmowanych na szczeblu krajowym w odniesieniu do budowy systemu autostrad i dróg ekspresowych, przyczyniając się do stworzenia spójnego i zintegrowanego systemu transportowego.

Program Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego mają na celu dofinansowanie zadań z zakresu kultury o charakterze projektowym, z wyłączeniem stałej działalności kulturalnej podmiotów. Skierowane są do instytucji kultury, organizacji pozarządowych, instytucji filmowych, szkół i uczelni wyższych, jednostek samorządu terytorialnego, podmiotów gospodarczych, kościołów i związków wyznaniowych oraz ich osób prawnych. Wyjątek stanowi jeden program – Ochrona zabytków, w ramach którego osoby fizyczne mogą również składać wnioski o wsparcie.

Fundusze norweskie i EOG 2014-2021

Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy (czyli tzw. Fundusze norweskie i EOG) to forma bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Islandię, Norwegię, i Lichtenstein nowym członkom UE – kilkunastu państwom Europy Środkowej i Południowej oraz krajom bałtyckim. Głównym celem Funduszy norweskich i Funduszy EOG jest przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie EOG oraz wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy państwami-darczyńcami a państwem-beneficjentem.

Za koordynację wdrażania Funduszy norweskich i EOG w Polsce odpowiada Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju.

Programy w ramach III edycji Funduszy norweskich i EOG będą wdrażane do 2024 r. Wyjątek stanowi Fundusz Współpracy Dwustronnej, który będzie wdrażany do 30 kwietnia 2025 r.

Do programów tych należą:

- Rozwój przedsiębiorczości i innowacje,
- Rozwój Lokalny,
- Badania naukowe,
- Edukacja,

- Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu,
- Kultura,
- Zdrowie,
- Sprawiedliwość,
- Sprawy Wewnętrzne,
- Fundusz Współpracy Dwustronnej,
- Pomoc Techniczna,
- Fundusz NGO,
- Social Dialogue-Decent Work.

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)

Jest to kompleksowy program reform i projektów strategicznych. Jego celem jest wzmocnienie odporności gospodarczej i społecznej oraz budowa potencjału polskiej gospodarki na przyszłość. Powyższy Program ma odbudować kondycję gospodarki po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19 i zapewnić jej większą odporność na przyszłe nieprzewidziane okoliczności. Środki przyznawane w ramach programu mają być przeznaczone na modernizację technologiczną, trafić do rodzimych firm oraz poprawić jakość życia Polaków i konkurencyjność naszej gospodarki.

W ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności Polska będzie miała do dyspozycji ok. 58,1 mld euro, w tym: 23,9 mld euro w formie dotacji oraz 34,2 mld euro w pożyczkach. Czas na wykorzystanie tych środków to rok 2026.

Środki muszą być przeznaczone na konkretne inwestycje, wpisujące się w kluczowe obszary dla UE: infrastruktura, transport, energia i środowisko, innowacje, cyfryzacja, zdrowie, społeczeństwo oraz spójność terytorialna.

Wobec powyższego Plan odbudowy ma na celu zbudowanie odporności poprzez realizację projektów w następujących obszarach:

1. Odporne społeczeństwo:
 - Ochrona zdrowia.
 - Edukacja.
2. Odporne państwo:
 - Cyfryzacja usług publicznych
 - Infrastruktura i komunikacja
3. Odporna gospodarka:
 - Umiejętności.
 - Nowe technologie.

4. Odporne środowisko:

- Budynki.
- Energetyka.

Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018 – 2027 (PROO) i Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (FIO).

PROO to program bezpośredniego wsparcia rozwoju polskich organizacji obywatelskich. Dotacje w ramach programu będą przydzielane na rozwój instytucjonalny organizacji oraz realizację ich celów statutowych. Dotacje będzie można uzyskać zarówno na realizację wieloletniej strategii rozwoju organizacji, budowę kapitału żelaznego, ale także np. na zaspokojenie nagłych potrzeb w sytuacjach awaryjnych. Są uruchamiane konkursy dla mediów obywatelskich, organizacji strażniczych, think tanków.

Celem FIO jest natomiast dofinansowywanie projektów mających na celu zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. Dotację można otrzymać na projekt społeczny. Zakres możliwych do zrealizowania działań obejmuje wszystkie obszary działalności pożytku publicznego. W ramach Programu wydzielone zostały cztery priorytety: „Małe Inicjatywy”, „Aktywne Społeczeństwo”, „Aktywni Obywatele”, „Silne Organizacje Pozarządowe”.

Fundusz Inwestycji Samorządowych

Fundusz Inwestycji Samorządowych zarządzany jest przez Polski Fundusz Rozwoju. Fundusz powstał z myślą o zapewnieniu kapitału niezbędnego dla realizacji inwestycji realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Fundusz oferuje kilka instrumentów finansowych: kapitał wspólnika/akcjonariusza, pożyczka wspólnika/akcjonariusza, dług podporządkowany względem finansowania bankowego. Samorzady dokonują wyboru wspólnika jako akcjonariusza w trybie procedur konkurencyjnych. Głównymi sektorami objętymi tą formą finansowania są zadania użyteczności publicznej i zadania własne jednostek samorządu terytorialnego, w tym głównie drogi, ulice, mosty, sektor wodno – kanalizacyjny, infrastruktura społeczna, gospodarka odpadami, transport zbiorowy, ciepłownictwo, ochrona zdrowia. Samorzady mogą pozyskać również środki na obiekty: infrastruktury sportowej, infrastruktury wspierającej biznes czy infrastruktury miejskiej.

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Analiza SWOT – wymiar społeczny	25
Tabela 2. Analiza SWOT – wymiar gospodarczy	25
Tabela 3. Analiza SWOT – wymiar przestrzenny (środowisko i infrastruktura)	26
Tabela 4. Problemy, przyczyny i potrzeby rozwojowe Gminy Radziejowice	29
Tabela 5. Cele strategiczne i operacyjne	33
Tabela 6. Cel strategiczny: 1. Rozwinięte funkcje mieszkaniowe i społeczne	36
Tabela 7. Cel strategiczny 2. Atrakcyjne warunki inwestycyjne oraz dla rozwoju turystyki	43
Tabela 8. Cel strategiczny 3: Czyste środowisko naturalne oraz zrównoważony ład przestrzenny	49
Tabela 9. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Gminy Radziejowice na lata 2023-2030	74
Rysunek 1. Położenie Gminy Radziejowice na tle struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa mazowieckiego	55
Rysunek 2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Radziejowice.....	57
Rysunek 3. Położenie Gminy Radziejowice na tle obszarów strategicznej interwencji w województwie mazowieckim	67
Rysunek 4. Podział zadań realizacji Strategii.....	70